

INTRODUCERE

Proiectul „ **Implementarea măsurilor de prevenire a corupției la nivelul Municipiului Calafat**”, contract de finanțare nr.223/10.08.2018 și-a propus să contribuie la o mai bună prevenire a corupției, prin îmbunătățirea structurilor și proceselor proprii administrației publice locale, creșterea eficienței și eficacității organizaționale și creșterea gradului de responsabilizare a lucrătorilor din administrația Primăriei Municipiului Calafat. În acest sens, dincolo de sondajele privind percepția corupției, a cauzelor și efectelor acesteia, proiectul realizat de Primăria Municipiului Calafat aduce în atenția celor interesați din administrația publică locală acest Ghid, construit pe baza experiențelor, problemelor și soluțiilor identificate la nivelul administrațiilor publice.

Ghidul se adresează cu precădere personalului din administrația publică locală, adică tuturor funcționarilor sau demnitarilor, aleși sau numiți, din cadrul instituțiilor cu care cetățenii intră în contact, la nivel local, indiferent dacă instituțiile respective fac parte din administrația descentralizată ori din cea deconcentrată.

De ce este necesar un ghid de bune practici?

Pornind de la nevoile de elaborare și implementare de proceduri și ghiduri de conduită vis-a-vis de fenomenul de corupție, de etică și eficiență în derularea actului administrative și de a transparentiza procesele și activitățile din administrația publică locală, la nivelul Municipiului Calafat, în cadrul proiectului **Implementarea măsurilor de prevenire a corupției la nivelul Municipiului Calafat** s-a luat decizia de a realiza un ghid de bune practici, care are rolul de a asigura o bună funcționare a instituției, creșterea calității serviciului public, dar mai ales creșterea încrederii beneficiarului serviciilor publice în instituție.

Elaborarea și adoptarea de standarde și proceduri interne clare de prevenire a corupției nu este suficientă pentru îndeplinirea obiectivelor Strategiei Naționale Anticorupție 2016-2020, ci trebuie însoțită de atitudini și comportamente adecvate în procesul punerii acestora în practică, în activitatea de zi cu zi. Astfel, accentul cade pe idealuri, scopuri și valori dezirabile, exemple de corectitudine, exemplul personal, angajament față de serviciul public și interesul public, responsabilitate individuală.

În acest sens, realizarea prezentului ghid a fost considerată o soluție de ordin practic pentru instituție, atât din punctul de vedere al personalului angajat, cât și pentru conducerea acesteia, deoarece propune recomandări de bune practici care vizează consolidarea mediului etic și de integritate și prevenirea faptelor de corupție.

CUPRINS

Capitolul I.

Aspecte generale privind corupția, faptele de corupție și modalitățile de prevenire ale acestora

1.1. Ce este corupția?	3
1.2. Ce este funcționarul public?	4
1.3. Care sunt faptele de corupție?	6
1.4. Care sunt cauzele apariției faptelor de corupție?	14
1.5. Cum se poate preveni apariția faptelor de corupție?	17
1.6. Cum pot contribui funcționarii și cetățenii la combaterea faptelor de corupție?	21
1.7. Instituțiile cu rol în prevenirea corupției	24

Capitolul II.

Exemple de bune practici în prevenirea corupției

2.1. Proiecte finanțate de Uniunea Europeană prin programul Facilitatea de Tranziție 2007/19343.01.11 - Consolidarea sprijinului societății civile în lupta împotriva corupției	33
2.2. Proiecte finanțate de Uniunea Europeană prin POCA	40

Capitolul III.

Bune practici la nivelul Primăriei Municipiului Calafat

3.1. Percepția funcționarilor și personalului contractual din cadrul Primăriei Municipiului Calafat cu privire la corupție și lupta anticorupție	50
3.2. Exemple de bune practici aplicate la nivelul Primăriei Municipiului Calafat în soluționarea unor cazuri de încălcare a îndatoririlor corespunzătoare funcției publice pe care o dețin și a normelor de conduită profesională și civică	68

RUPE LANȚUL CORUPȚIEI

CAPITOLUL I

ASPECTE GENERALE PRIVIND CORUPȚIA, FAPTELE DE CORUPȚIE ȘI MODALITĂȚILE DE PREVENIRE ALE ACESTORA

1.1. Ce este corupția?

Deși există numeroase studii despre corupție, nu s-a ajuns la o definiție unanim acceptată și universal valabilă cu privire la actele de corupție, care să acopere toate actele și faptele posibile.

Opinia publică, înțelege prin corupție, orice abatere de la moralitate, de la cinste și de la datorie, care aduce atingere interesului unei persoane sau interesului public, în favoarea interesului unei alte entități bine determinate, de regulă privată. De asemenea, corupția a fost definită de Transparency International ca fiind folosirea abuzivă a puterii încredințate, fie în sectorul public, fie în cel privat, în scopul satisfacerii unor interese personale sau de grup¹. Pornind de la această definiție, orice act al unei instituții sau autorități care are drept consecință provocarea unei daune interesului public, realizată cu scopul de a promova un interes/profit personal sau de grup poate fi considerat corupt.

Convenția Penală a Consiliului Europei privind Corupția, semnată de România la data de 27 ianuarie 1999, definește corupția în cele două modalități de săvârșire, activă și pasivă. Corupția activă: „promisiunea, oferirea sau darea, cu intenție, de către orice persoană, direct sau indirect, a oricărui folos necuvenit, către un funcționar public, pentru sine ori pentru altul, în vederea îndeplinirii ori abținerii de la a îndeplini un act în exercițiul funcțiilor sale”. Corupția pasivă: „solicitarea ori primirea, cu intenție, de către un funcționar public, direct sau indirect, a unui folos necuvenit, pentru sine ori pentru altul, sau acceptarea unei oferte sau promisiuni a unui astfel de folos, în vederea îndeplinirii ori abținerii de la a îndeplini un act în exercițiul funcțiilor sale”.

Legea 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, în art. 2, prevede: „Persoanele sunt obligate să îndeplinească îndatoririle ce le revin din exercitarea funcțiilor, atribuțiilor sau însărcinărilor încredințate, cu respectarea strictă a legilor și a normelor de conduită profesională, și să asigure

¹ Transparency International România, *Ghid anticorupție în justiție pentru cetățeni și oameni de afaceri*, 2006, p. 4

ocrotirea și realizarea drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor, fără să se folosească de funcțiile, atribuțiile ori însărcinările primite, pentru dobândirea pentru ele sau pentru alte persoane de bani, bunuri sau alte foloase necuvenite.” Din acest articol de lege poate rezulta o definiție succintă a corupției: *Folosirea funcțiilor, atribuțiilor ori însărcinărilor primite, pentru dobândirea pentru sine sau pentru alte persoane de bani, bunuri sau alte foloase necuvenite.*

Corupția reprezintă abuzul de putere săvârșit în exercitarea funcției publice de un angajat al administrației publice, indiferent de statut, structură sau poziție ierarhică, în scopul obținerii unui profit personal, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, persoană fizică ori persoană juridică.²

Așadar, o faptă de corupție presupune ca elemente definitorii:

- existența unui „**funcționar**” ori a unor terți care se află în relație cu acesta;
- existența unui „**act**” ori a unui potențial act ce intră în atribuțiile de serviciu ale funcționarului și cu privire la rezolvarea căruia este interesată o persoană;
- scopul faptei să fie acela de a obține sau de a oferi un „**folos ilegal, material sau nematerial**” (sume de bani, bunuri, cadouri, servicii sau orice alte foloase) de către sau către funcționar ori cel care se află în relație cu el, în schimbul nerespectării atribuțiilor de serviciu de către respectivul funcționar.

1.2. Ce este funcționarul public?

Funcționarul public este persoana numită, într-o funcție publică și investită în mod legal cu atribuțiile acesteia, persoană titulară de drepturi și obligații chemată să le exercite în scopul realizării competenței autorității publice sau instituției publice din care face parte funcția publică. Funcția publică reprezintă ansamblul atribuțiilor și responsabilităților, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor de putere publică de către administrația publică centrală, administrația publică locală și autoritățile administrative autonome.

² Transparency International România, *Ghid anticorupție în justiție pentru cetățeni și oameni de afaceri*, 2006, p. 4

Funcționarul public este persoana numită, în condițiile legii, într-o funcție publică. Persoana care a fost eliberată din funcția publică și se află în corpul de rezervă al funcționarilor publici își păstrează calitatea de funcționar public. Activitățile desfășurate de funcționarii publici, care implică exercitarea prerogativelor de putere publică, sunt următoarele:

- + punerea în executare a legilor și a celorlalte acte normative;
- + elaborarea proiectelor de acte normative și a altor reglementări specifice autorității sau instituției publice, precum și asigurarea avizării acestora;
- + elaborarea proiectelor politicilor și strategiilor, a programelor, a studiilor, analizelor și statisticilor necesare realizării și implementării politicilor publice, precum și a documentației necesare executării legilor, în vederea realizării competenței autorității sau instituției publice;
- + consilierea, controlul și auditul public intern;
- + gestionarea resurselor umane și a resurselor financiare;
- + colectarea creanțelor bugetare;
- + reprezentarea intereselor autorității sau instituției publice în raporturile acestora cu persoane fizice sau juridice de drept public sau privat, din țară și străinătate, în limita competențelor stabilite de conducătorul autorității sau instituției publice, precum și reprezentarea în justiție a autorității sau instituției publice în care își desfășoară activitatea;
- + realizarea de activități în conformitate cu strategia de informatizare a administrației publice.

Din definiția dată funcționarului public se pot desprinde următoarele trăsături:

- funcționarul public este o persoană fizică desemnată în funcție conform legii sau actelor juridice emise pe baza legii;
- funcționarul public este investit în mod legal în funcție printr-un act de voință unilaterală, urmat de depunerea jurământului prevăzut de lege;
- funcționarul public exercită o funcție publică cu caracter permanent;
- funcționarul public îndeplinește atribuțiile funcției în scopul realizării competenței autorității publice din care face parte acea funcție.

1.3. Care sunt faptele de corupție?

Prevederile normative care reglementează domeniul sensibil al faptelor de corupție se regăsesc, în prezent, în textul Codului Penal, precum și în cadrul Legii nr. 78/2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare.

În textul Legii nr. 78/2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare, infracțiunile de acest fel se împart în patru categorii:

- *Infracțiuni de corupție;*
- *Infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție;*
- *Infracțiuni în legătură directă cu infracțiunile de corupție sau cu infracțiunile asimilate corupției;*
- *Infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene (C.E.).*

1.3.1. Infracțiuni de corupție

La rândul lor ***infracțiunile de corupție*** vizează:

- Luarea de mită
- Darea de mită
- Primirea de foloase necuvenite
- Traficul de influență
- Cumpărarea de influență

Luarea de mită - Fapta *funcționarului* care, direct sau indirect, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin, ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase sau nu o respinge, în scopul de a îndeplini, a nu îndeplini ori a întârzia îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri.”³

Condițiile ce trebuie îndeplinite pentru ca o infracțiune să fie considerată luare de mită sunt:

³ art. 254 Codul Penal

✓ Pretinderea, primirea, acceptarea sau nerespingerea promisiunii trebuie să se refere la bani sau la alte foloase.

✓ Banii sau alte foloase primite, pretinse, acceptate sau nerespinse, trebuie să nu fie datorate funcționarului în mod legal, în exprimarea legii, ele trebuind să fie necuvenite. Ele sunt necuvenite nu numai atunci când îndeplinirea actului este gratuită, ci și în situația în care se pretind, primesc, acceptă sau nu se resping de către funcționar bani sau alte foloase care depășesc ceea ce este legal, datorat pentru actul efectuat sau serviciul prestat.

✓ Săvârșirea oricăreia dintre faptele care pot determina elementul material al laturii obiective, pretinderea, acceptarea sau nerespingerea – trebuie să fie anterioare sau concomitente cu îndeplinirea, neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii actului privitor la îndatoririle de serviciu ale funcționarului ori cu efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri.

✓ Actul pentru a cărui îndeplinire, neîndeplinire, întârziere, se pretind, primesc, acceptă sau nu se resping banii sau alte foloase necuvenite, trebuie să facă parte din sfera atribuțiilor de serviciu ale funcționarului, adică să fie un act privitor la îndatoririle de serviciu sau contrar acestor îndatoriri.

Darea de mită - este definită ca „promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase în scopul de a îndeplini, a nu îndeplini, ori a întârzia îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri.”⁴

Fapta de dare de mită nu constituie infracțiune atunci când mituitorul a fost constrâns prin orice mijloace de către cel care a luat mită.⁵ Mituitorul nu se pedepsește dacă denunță autorității fapta mai înainte ca organul de urmărire să fi fost sesizat pentru acea infracțiune.⁶

Banii, valorile sau orice alte bunuri care au făcut obiectul dării de mită se confiscă, iar dacă acestea nu se găsesc, făptuitorul este obligat la plata echivalentului lor în bani, chiar dacă oferta sa nu a fost urmată de acceptare.⁷

⁴ art. 255 Codul Penal

⁵ alin 2 art. 255 Codul Penal

⁶ alin 3 art. 255 Codul Penal

⁷ alin 4 art. 255 Codul Penal

Condițiile ce trebuie îndeplinite pentru ca o infracțiune să fie considerată dare de mită sunt:

✓ Promisiunea, oferirea sau darea – acțiuni care definesc elementul material al laturii obiective – trebuie să se refere la bani sau alte foloase așa cum acestea au fost definite în cazul luării de mită, la ale căror explicații trimitem;

✓ Banii sau foloasele promise, oferite sau date trebuie să fie necuvenite, să nu fie datorate potrivit legii;

✓ Promiterea, oferirea sau darea banilor ori a altor foloase trebuie să fie realizate anterior îndeplinirii, înaintea expirării termenului pentru îndeplinirea actului avut în vedere de către mituitor și pentru care acesta a acționat, ori cel mai târziu în timpul executării acestuia;

✓ Actul pentru a cărui îndeplinire, neîndeplinire, întârziere, mituitorul promite, oferă sau dă bani ori alte foloase, trebuie să fie unul privitor la îndatoririle de serviciu ale funcționarului sau contrar acestora.

Primirea de foloase necuvenite - Primirea de către un funcționar, direct sau indirect, de bani ori de alte foloase, după ce a îndeplinit un act în virtutea funcției sale și la care era obligat în temeiul acesteia, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.⁸

Banii, valorile sau orice alte bunuri primite se confiscă, iar dacă acestea nu se găsesc, condamnatul este obligat la plata echivalentului lor în bani.

Condițiile ce trebuie îndeplinite pentru ca o infracțiune să fie considerată primire de foloase necuvenite sunt:

✓ Acțiunea de primire a banilor sau altor foloase trebuie să aibă loc, să fie săvârșită, după ce funcționarul a îndeplinit un act în virtutea funcției sale și la care era obligat în temeiul acesteia, fără să fi existat încuviințare, înțelegere în acest sens;

✓ Actul îndeplinit de către funcționar trebuie să fi fost unul licit, această condiție rezultând din prevederile art. 256 C.P. potrivit cărora acțiunea de primire a banilor sau a altor foloase trebuie să fie săvârșită după ce funcționarul a îndeplinit un act în virtutea funcției sale și la care era obligat în temeiul acesteia;

✓ Banii sau alte foloase primite trebuie să fi fost necuvenite adică să nu fi fost datorate funcționarului în conformitate cu normele serviciului acestuia.

⁸ art. 256 Codul Penal

Traficul de influență- este primirea ori pretinderea de bani sau alte foloase ori acceptarea de promisiuni, de daruri, direct sau indirect, pentru sine ori pentru altul, săvârșită de către o persoană care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui *funcționar* pentru a-l determina să facă ori să nu facă un act ce intră în atribuțiile sale de serviciu.⁹

Infrațiunea de trafic de influență există chiar dacă persoana în cauză nu are în realitate influența pe care o pretinde. Infrațiunea se socotește săvârșită în momentul în care persoana care pretinde că are sau chiar are influență primește sau pretinde bani, influență sau alte foloase, sau acceptă promisiuni, daruri în scopul declarat de a determina un anumit comportament profesional din partea funcționarului.

Condițiile ce trebuie îndeplinite pentru ca o infrațiune să fie considerată trafic de influență:

- ✓ Autorul trebuie să acționeze, să săvârșească faptele prevalându-se de influența reală sau presupusă pe care o are sau lasă să se creadă că o are pe lângă funcționar sau alt salariat. A avea influență asupra unui funcționar sau „alt salariat” înseamnă a avea trecere, a se bucura de încrederea acestuia, a fi în asemenea relații cu el încât să-l poată determina la o anumită conduită, atitudine, acțiune.

- ✓ În conformitate cu prevederile art. 257 C.P., acțiunile care definesc elementul material al laturii obiective – primirea ori pretinderea de bani sau alte foloase ori acceptarea promisiunii de daruri – trebuie să fie săvârșite de către autor pentru a-l determina pe funcționarul – pe lângă care are influență sau lasă să se creadă aceasta – să facă ori să nu facă un act care intră în atribuțiile sale de serviciu.

- ✓ Acțiunea trebuie să fie săvârșită mai înainte ca funcționarul – pe lângă care s-a pretins influență și promis a se interveni – să fi îndeplinit actul care intră în atribuțiile sale de serviciu și care este cerut sau cel mai târziu în timpul efectuării lui, concomitent cu acesta.

⁹ art. 257 Codul Penal

Cumpărarea de influență - reprezintă „promisiunea, oferirea sau darea de bani, de daruri ori alte foloase, direct sau indirect, unei persoane care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui *funcționar*, pentru a-l determina să facă ori să nu facă un act ce intră în atribuțiile sale de serviciu”.¹⁰

În cazul cumpărării de influență, făptuitorul nu se pedepsește dacă denunță autorității fapta mai înainte ca organul de urmărire să fi fost sesizat pentru acea faptă.

3.1.2. Infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție

Sunt infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție următoarele:

- stabilirea, cu intenție, a unei valori diminuate, față de valoarea comercială reală, a bunurilor aparținând operatorilor economici la care statul sau o autoritate a administrației publice locale este acționar, comisă în cadrul acțiunii de privatizare ori de executare silită, de reorganizare sau lichidare judiciară ori cu ocazia unei operațiuni comerciale, ori a bunurilor aparținând autorității publice sau instituțiilor publice, în cadrul unei acțiuni de vânzare a acestora sau de executare silită, săvârșită de cei care au atribuții de conducere, de administrare, de gestionare, de executare silită, de reorganizare ori lichidare judiciară;
- acordarea de subvenții cu încălcarea legii, neurmărirea, conform legii, a destinațiilor subvențiilor;
- utilizarea subvențiilor în alte scopuri decât cele pentru care au fost acordate, precum și utilizarea în alte scopuri a creditelor garantate din fonduri publice sau care urmează să fie rambursate din fonduri publice;
- fapta persoanei care, în virtutea funcției, a atribuției ori a însărcinării primite are sarcina de a supraveghea, de a controla sau de a lichida un agent economic privat, de a îndeplini pentru acesta vreo însărcinare, de a intermedia sau de a înlesni efectuarea unor operațiuni comerciale sau financiare de către agentul economic privat ori de a participa cu capital la un asemenea agent economic, dacă fapta este de natură a-i aduce direct sau indirect foloase necuvenite;

¹⁰ Art. 61 din Legea 78/2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție

➤ efectuarea de operațiuni financiare, ca acte de comerț, incompatibile cu funcția, atribuția sau însărcinarea pe care o îndeplinește o persoană ori încheierea de tranzacții financiare, utilizând informațiile obținute în virtutea funcției, atribuției sau însărcinării sale, dacă sunt săvârșite în scopul obținerii pentru sine sau pentru altul de bani, bunuri ori alte foloase necuvenite;

➤ folosirea, în orice mod, direct sau indirect, de informații ce nu sunt destinate publicității ori permiterea accesului unor persoane neautorizate la aceste informații, dacă sunt săvârșite în scopul obținerii pentru sine sau pentru altul de bani, bunuri ori alte foloase necuvenite;

➤ infracțiunea de abuz în serviciu contra intereselor publice, infracțiunea de abuz în serviciu contra intereselor persoanelor și infracțiunea de abuz în serviciu prin îngrădirea unor drepturi, dacă funcționarul public a obținut pentru sine sau pentru altul un avantaj patrimonial sau nepatrimonial.

1.3.3. Infracțiuni în legătură directă cu infracțiunile de corupție sau cu infracțiunile asimilate corupției

Sunt infracțiuni în legătură directă cu infracțiunile de corupție următoarele:

➤ tăinuirea bunurilor provenite din săvârșirea unei infracțiuni de corupție sau a unei infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție, precum și favorizarea persoanelor care au comis astfel de infracțiuni;

➤ asocierea în vederea săvârșirii unei infracțiuni de corupție sau a unei infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție sau săvârșirea unei infracțiuni prevăzute la lit. c.1.;

➤ falsul și uzul de fals săvârșite în scopul de a ascunde comiterea uneia dintre infracțiunile de corupție sau a unei infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție sau săvârșite în realizarea scopului urmărit printr-o asemenea infracțiune;

➤ abuzul în serviciu contra intereselor publice, abuzul în serviciu contra intereselor persoanelor și abuzul în serviciu prin îngrădirea unor drepturi, săvârșite în realizarea scopului urmărit, printr-o infracțiune de corupție sau a unei infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție;

➤ șantajul, săvârșit în legătură cu infracțiunile de corupție sau a unei infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție;

- infracțiunile de spălare a banilor, prevăzute în Legea nr. 656/2002¹¹ pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, cu modificările și completările ulterioare, atunci când banii, bunurile sau alte valori provin din săvârșirea unei infracțiuni din categoria infracțiunilor de corupție sau a unei infracțiuni din categoria infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție;
- contrabanda cu bunuri provenite din săvârșirea unei infracțiuni din categoria infracțiunilor de corupție sau a unei infracțiuni din categoria infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție sau săvârșită în realizarea scopului urmărit printr-o asemenea infracțiune;
- infracțiunile prevăzute în Legea nr. 87/1994 pentru combaterea evaziunii fiscale¹² (republicată în Monitorul Oficial nr. 545 din 29 iulie 2003), cu modificările și completările ulterioare, săvârșite în legătură cu infracțiunile din categoria infracțiunilor de corupție sau cu infracțiunile din categoria infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție;
- infracțiunea de bancrută frauduloasă și celelalte infracțiuni prevăzute în Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, săvârșite în legătură cu infracțiunile din categoria infracțiunilor de corupție sau cu infracțiunile din categoria infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție;
- traficul de droguri, traficul de substanțe toxice și nerespectarea regimului armelor de foc și al munițiilor, săvârșite în legătură cu o infracțiune din categoria infracțiunilor de corupție sau a unei infracțiuni din categoria infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție;
- infracțiunile de trafic de persoane, prevăzute în Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane¹³, cu modificările și completările ulterioare, săvârșite în legătură cu o infracțiune din categoria infracțiunilor de corupție sau a unei infracțiuni din categoria infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție;
- infracțiunea prevăzută în O.U.G. nr. 159/2001 pentru prevenirea și combaterea utilizării sistemului financiar-bancar în scopul finanțării de acte de

¹¹ Publicată în Monitorul Oficial nr. 904 din 12 decembrie 2002

¹² Publicată în Monitorul Oficial nr. 299 din 24 octombrie 1994

¹³ Publicată în Monitorul Oficial nr. 783 din 11 decembrie 2001

terorism¹⁴, aprobată prin Legea nr. 466/2002¹⁵, săvârșită în legătură cu o infracțiune din categoria infracțiunilor de corupție sau a unei infracțiuni din categoria infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție.

1.3.4. Infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene (C.E.)

Sunt infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene următoarele:

- folosirea sau prezentarea de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, care au ca rezultat obținerea pe nedrept de fonduri din bugetul general al Comunităților Europene sau din bugetele administrate de acestea ori în numele lor;
- omisiunea de a furniza, cu știință, datele cerute potrivit legii pentru obținerea de fonduri din bugetul general al Comunităților Europene sau din bugetele administrate de acestea ori în numele lor, dacă fapta are ca rezultat obținerea pe nedrept a acestor fonduri;
- schimbarea, fără respectarea prevederilor legale, a destinației fondurilor obținute din bugetul general al Comunităților Europene sau din bugetele administrate de acestea ori în numele lor;
- schimbarea, fără respectarea prevederilor legale, a destinației unui folos legal obținut, dacă fapta are ca rezultat diminuarea ilegală a resurselor din bugetul general al Comunităților Europene sau din bugetele administrate de acestea ori în numele lor;
- folosirea sau prezentarea de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, care are ca rezultat diminuarea ilegală a resurselor din bugetul general al Comunităților Europene sau din bugetele administrate de acestea ori în numele lor;
- omisiunea de a furniza, cu știință, datele cerute potrivit legii, dacă fapta are ca rezultat diminuarea ilegală a resurselor din bugetul general al Comunităților Europene sau din bugetele administrate de acestea ori în numele lor;

¹⁴ Publicată în Monitorul Oficial nr. 802 din 14 decembrie 2001

¹⁵ Publicată în Monitorul Oficial nr. 523 din 18 iulie 2002

➤ încălcarea din culpă, de către director, administrator sau persoana cu atribuții de decizie sau de control în cadrul unui agent economic, a unei îndatoriri de serviciu, prin neîndeplinirea acesteia sau prin îndeplinirea ei defectuoasă, dacă a avut ca rezultat săvârșirea uneia dintre infracțiunile prevăzute mai sus sau săvârșirea unei infracțiuni de corupție ori de spălare a banilor în legătură cu fondurile Comunităților Europene, de către o persoană care se află în subordinea sa și care a acționat în numele acelui agent economic.

1.4. Care sunt cauzele apariției faptelor de corupție în instituțiile publice?

Fenomenul de corupție este privit astăzi ca o "maladie" a unui organism social bolnav, măcinat de conflicte endemice și dominat de o puternică tendință de dereglare în toate planurile și la toate nivelele.¹⁶

Cauze ce țin de recrutarea, pregătirea și promovarea personalului:

-
- pregătirea, uneori deficitară, în domeniul cunoașterii și aplicării prevederilor legale privitoare la faptele încriminate ca fiind infracțiuni de corupție, asimilate acestora ori în legătură cu aceste infracțiuni;
 - educația profesională și civică a angajaților scăzută, concomitent cu necunoașterea obligațiilor de conduită și etică profesională;
 - rezistență scăzută la tentațiile oferite în schimbul îndeplinirii defectuoase sau neîndeplinirii atribuțiilor de serviciu (sume de bani, bunuri, servicii, avantaje etc.);
 - existența unor sincope în cadrul sistemului de recrutare, selecționare, încadrare și promovare a resurselor umane care pot favoriza eventuale acte de corupție (de exemplu, încadrările directe, promovările pe funcții, etc.);
 - atenția insuficientă acordată factorului calitativ și cunoașterii candidaților;
 - frustrarea și nemulțumirea în rândul unor functionari publici, față de cazurile de corupție rămase nesancționate.

lipsa unei rotiri adecvate a cadrelor ce lucrează în domenii cu risc ridicat la corupție.

¹⁶ D. Banciu, S. Radulescu, Sociologia crimei și criminalității, București, Edit. "ȘANSA", 1996, p.112.

Cauze ce țin de resursele instituțiilor publice:

- sistem de salarizare și promovare neatractiv în sectorul public neconcordanț cu statutul social, riscurile profesiei, necesitățile și nevoile social – culturale ale funcționarilor publici, comparativ cu al altor categorii profesionale și categorii de cetățeni cu care vin în contact;
- lipsa de dotare de la nivelul instituțiilor, creându-se necesitatea de obținere a unor sponsorizări sau de „rezolvare” a unor probleme de serviciu;

Cauze ce țin de responsabilizarea personalului instituțiilor și de organizarea unor activități:

- neputința sistemului actual de a asigura deservirea on-line a cetățenilor care se prezintă la ghișee, fapt care duce la perioade mari de așteptare până la rezolvarea solicitărilor în comparație cu promptitudinea instituțiilor similare din alte state;
- incapacitatea sistemului instituțional de a reduce birocrăția;
- dificultăți în procesul de aplicare a prevederilor actelor normative, atunci când numărul acestora este foarte mare și cu multiple ambiguități, lipsuri sau contradicții;
- permisivitatea unor acte normative, în sensul aprecierii sau interpretării subiective din partea funcționarului;
- existența unor proceduri și procese interne ineficiente, a unor responsabilități neclare ale instituției, etc.;
- existența unor proceduri de evaluare a activităților insuficient dezvoltate sau neconcordante cu activitatea efectivă;
- slaba implicare managerială a unor șefi în exercitarea actului de comandă și, mai ales, în cunoașterea problemelor de ordin personal și al comportamentului subordonaților în societate, care au tangență sau pot produce unele efecte în legătură cu serviciul;
- neluarea la timp a măsurilor legale împotriva acelor care, prin modul de viață, acumularea de bunuri și valori, depășesc posibilitățile de câștig;

- neluarea, la timp, a măsurilor sancționatorii împotriva acelor lucrători care se fac vinovați de încălcarea prevederilor legale;
- absența ori ineficiența controlului factorilor responsabili asupra activităților concrete desfășurate de către funcționarii publici;
- existența unor tendințe în rândul factorilor cu funcții de conducere sau a structurilor de control de a trece cu vederea sau a acoperi anumite abateri – din teama unor măsuri din partea organelor superioare, reflectarea cazului în massmedia, pierderea funcției, etc.;
- imposibilitatea controlului asupra tuturor operațiunilor care se desfășoară potrivit legii pentru parcurgerea etapelor și a procedurilor de achiziții;
- inexistența unei proceduri clare de aplicare la nivelul instituțiilor publice a Legii nr. 571/2004, privind protecția funcționarilor din instituțiile publice care semnalează încălcări ale legii (avertizarea de integritate).

Cauze ce țin de cultura organizațională a instituțiilor publice și de existența unor obișnuințe ale cetățenilor:

- menținerea unor obișnuințe în rândul angajaților de a solicita anumite avantaje în schimbul unor servicii;
- menținerea unor obișnuințe ale angajaților din instituțiile publice de a interveni pentru rezolvarea unor cereri ale cunoștințelor proprii și care sunt, uneori, la limita legalității;
- existența unor obișnuințe din partea cadrelor cu funcții de conducere de a adresa subordonaților diverse solicitări, uneori la limita legalității, precum și a funcționarilor de la eșaloanele superioare de a rezolva probleme de această natură prin intermediul unor structuri subordonate;
- lipsa de informare cu privire la posibilitatea pe care funcționarii o au de a refuza ordinele ilegale sau de a sesiza pe cei în drept atunci când constată activități ilegale în interiorul unităților;
- existența unei tendințe de protejare a colegilor, inclusiv cu privire la activitățile ilegale ale acestora;
- existența în continuare în rândul cetățeanului a unei percepții că funcționarii trebuie răsplătiți pentru serviciile oferite, că li se face un favor, etc.;

- preocupări ale unor grupări de a corupe funcționari publici în scopul obținerii unor tratamente privilegiate, neluarea unor măsuri, facilitarea accesului la anumite proceduri, etc.

Cauze de natură legislativă și de organizare:

- Lipsa de stabilitate legislativă, respectiv modificările relativ frecvente ale legislației din materia prevenirii și combaterii corupției, care contribuie într-o oarecare măsură la menținerea în limite inacceptabile a fenomenului corupției;
- Organizarea necorespunzătoare a instituțiilor și autorităților publice;
- Lipsa de transparență a modului de funcționare a instituțiilor și autorităților publice;

Cauze de natură economică:

- starea de sărăcie, deteriorarea nivelului de trai, criza din economie, șomajul, incompetența profesională, menținerea vechilor structuri în economie etc.
- un factor cu potențial generator de corupție este aspirația oricărui individ de a-și crea o situație de bunăstare, care să-i asigure confortul social. Sunt analizate atât posibilitățile legale, cât și cele ilicite, pentru a-și spori nivelul de trai, iar dacă riscul unui demers ilegal este inferior ca efecte juridice comparativ cu dificultățile unei implicări licite, el va alege să facă apel la modalități ilegale de atingere a scopului său.
- tendința agenților economici de a realiza înțelegeri pentru a-și menține și dezvolta pozițiile pe piață. În unele cazuri, asemenea convenții sunt cunoscute și tolerate de instituțiile și autoritățile publice, deoarece anumiți funcționari sunt părtași la înțelegerile ilegale oculte.

1.5. Cum se poate preveni apariția faptelor de corupție?

În cadrul activității unei instituții publice locale se regăsesc tipuri de activități, ce presupun o relație directă cu cetățeanul sau nu, care au un grad mai mare sau mic de vulnerabilitate la corupție. Astfel, putem spune că există un risc mai mare ori mai mic ca un anumit funcționar să aibă o conduită neconformă cu legea, o anumită faptă de corupție să se poată săvârși, ori asupra funcționarului să poată fi făcute diverse presiuni.

Persoanele sau categoriile de activități care se înscriu în categoria celor de mai sus reprezintă punctele vulnerabile ale instituției. Unele dintre aceste puncte vulnerabile pot fi eliminate ori limitate (contactul direct cu cetățeanul, care astfel nu știe cine îi va procesa cererea și nici nu mai are posibilitatea de a oferi ceva cuiva), dar în multe cazuri nu există modalități concrete de a le înlocui ori limita, și atunci trebuie orientată atenția asupra supravegherii și gestionării acestor puncte și situații vulnerabile.

Procesul de identificare a vulnerabilităților este dificil, dacă ne referim la o cunoaștere detaliată și cere timp. Cel mai util mod de a identifica factorii de risc și vulnerabilitățile în activitatea unei instituții publice este reprezentat de realizarea de analize în scopul stabilirii de măsuri concrete, cu aplicabilitate și influență directă în desfășurarea activității.

Cel mai important, însă, cu privire la aceste situații de risc sau vulnerabilitate este faptul că activitatea de identificare, monitorizare și gestionare nu poate fi făcută decât prin colaborarea directă și activă cu funcționarii care derulează în mod concret activitățile respective, precum și cu cei care le supraveghează, coordonează sau îndrumă. Aceștia sunt și cei care pot veni cu soluții pentru eliminarea sau limitarea lor.

Realizarea unei analize de identificare a riscurilor de corupție trebuie să fie făcută la interval de câțiva ani, în funcție și de rezultatele anterioare. În acest sens trebuie monitorizate acele sectoare de activitate care la evaluarea anterioară au avut probleme semnificative.

Cea mai eficientă modalitate de evitare a riscurilor este chiar eliminarea vulnerabilităților:

- pentru a evita monopolul unei persoane –să se angajeze mai mulți oameni;
- adoptarea unor noi proceduri pentru a limita puterea discreționară;
- pentru a elimina opacitatea - introducerea unor mecanisme de consultare transparentă;
- dacă nici una din soluțiile propuse mai sus nu este posibilă singura soluție rămasă este găsirea omului potrivit pentru fiecare funcție publică.

Încurajarea integrității și prevenirea corupției este una dintre funcțiile managementului. Prin exercitarea acestei funcții de management se urmărește crearea sau consolidarea unei culturi a integrității. Aceasta presupune un set de proceduri interne (inclusiv audituri interne și externe), norme interne împărtășite, comportamente și practici, valori și obiective comun acceptate, care să ghideze modul în care personalul instituției publice acționează în interior sau în relațiile cu terții.

Elaborarea și adoptarea de standarde și proceduri interne clare de prevenire a corupției trebuie însoțită de atitudini și comportamente adecvate în procesul punerii acestora în practică, în activitatea de zi cu zi. Astfel, accentul cade pe idealuri, scopuri și valori dezirabile, exemple de corectitudine, exemplul personal, angajament față de serviciul public și interesul public, responsabilitate individuală.

Vom prezenta în continuare o serie de mijloace de luptă împotriva corupției ce rezultă din actele normative la nivel național:

- *Completarea și depunerea declarațiilor de avere și de interese* conform Legii nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative;
- *Constituirea unei structuri speciale cu atribuții în implementarea și dezvoltarea sistemului de control intern/managerial* și a unui program de dezvoltare a sistemului de control intern/managerial în instituția publică conform Ordinului nr. 946 din 4 iulie 2005 pentru aprobarea Codului controlului intern/ managerial, republicat și actualizat;
- *Elaborarea declarației de aderare, analizei riscurilor și vulnerabilităților la corupție și a măsurilor de remediere, a planului sectorial, elaborarea semestrială a Inventarului măsurilor preventive, raportarea progreselor înregistrate* conform Hotărârea Guvernului nr. 583/2016 privind Strategia Națională Anticorupție (SNA) 2016-2020;
- *Gestionarea conflictelor de interese, incompatibilități, pantouflage și avere nejustificată*, conform Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției; Legii nr. 393 din 28 septembrie 2004 privind Statutul aleșilor locali; Legii nr. 115 din 16 octombrie 1996 pentru declararea

și controlul averii demnitarilor, magistraților, a unor persoane cu funcții de conducere și de control și a funcționarilor publici;

- *Protecția avertizorilor de integritate* conform Legii 571/2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii;

- *Declararea cadourilor* conform Legii 251/ 2004 privind unele măsuri referitoare la bunurile primite cu titlu gratuit cu prilejul unor acțiuni de protocol în exercitarea mandatului sau a funcției;

- *Existența și punerea în practică a dispozițiilor codului de conduită și consilierea etică* conform Legii nr. 7/2004 privind Codul de conduită a funcționarilor publici republicată și Ordinului Președintelui ANFP nr. 1200/2013 privind monitorizarea respectării normelor de conduită de către funcționarii publici și a implementării procedurilor disciplinare; Legii nr. 477/2004 privind Codul de conduită a personalului contractual din autoritățile și instituțiile publice;

- *Transparența procesului decizional* conform Legii nr. 52/2003 privind transparența în administrația publică;

- *Accesul liber la informațiile de interes public* conform Legii 544/2001 privind accesul la informațiile de interes public;

- *Cunoașterea și aplicarea corespunzătoare a procedurilor disciplinare* conform Hotărârii Guvernului nr. 1.344/2007 privind normele de organizare și funcționare a comisiilor de disciplină, cu modificările și completările ulterioare;

- *Achizițiile publice* conform OUG nr.34/2006 cu modificările și completările ulterioare privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii; HG nr. 925 din 19 iulie 2006 pentru aprobarea normelor de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractelor de achiziție publică; Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora);

- *Auditul intern* conform Legii nr. 672/2002 privind auditul public intern – republicată cu modificările și completările ulterioare.

1.6. Cum pot contribui funcționarii și cetățenii la combaterea faptelor de corupție

Pentru ca un funcționar public să fie considerat integru nu trebuie doar ca acesta să aibă o reputație fără pată, ci trebuie ca în același timp să fi protejat, în mod activ, integritatea instituției publice prin inițierea unor acțiuni împotriva celor care au săvârșit fapte de corupție.

Legislația referitoare la corupție, precum și codul de etică al funcționarilor publici prezintă, în linii clare, comportamentul unui funcționar, astfel încât acesta să nu ajungă în postura de a fi autor al unei infracțiuni de corupție. În lege este prevăzut foarte clar că un funcționar nu trebuie să pretindă niciun folos în schimbul îndeplinirii atribuțiilor sale de serviciu ori sume de bani sau bunuri în plus față de taxele și costurile stabilite de lege, acolo unde este cazul. În același timp, funcționarul nu are dreptul să primească bani sau alte foloase în exercitarea atribuțiilor sale de serviciu ori să accepte promisiunea unor asemenea foloase.

Totodată, niciun funcționar nu are dreptul să primească ori să accepte promisiunea unor sume de bani sau bunuri pentru a îndeplini un act ce intră în atribuțiile sale de serviciu, pentru a întârzia îndeplinirea unui act ori pentru a îndeplini un act contrar. De foarte multe ori cetățenii sunt dispuși să ofere sume de bani pentru le fi rezolvate anumite cereri, pentru a fi serviți cu întâietate ori pentru a nu le fi aplicate diverse sancțiuni. În această situație, orice funcționar trebuie să refuze ferm oferta făcută și să explice celui care a făcut-o că acest lucru este ilegal.

Funcționarul nu trebuie nici să primească nimic în schimbul îndeplinirii atribuțiilor sale de serviciu, chiar dacă a aplicat în mod corect legea. Ca urmare a obișnuinței, o serie de cetățeni oferă diverse atenții, cadouri sau servicii funcționarilor ca să întrețină o relație bună cu aceștia. Acceptarea acestora de către funcționar îl poate pune pe acesta într-o situație neplăcută în momentul când va trebui să aplice o sancțiune ori să refuze oferirea unui serviciu respectivului cetățean.

Sesizarea trebuie privită sub dublu aspect: atât ca o obligație de ordin legislativ într-o societate democratică, dar și ca o datorie civică a tuturor cetățenilor. Considerăm că prezintă importanță modalitățile pe care le are la dispoziție o persoană în baza dreptului și,

totodată, obligației de sesizare a faptelor de corupție.

Art. 288 din Codul de procedură penală stipulează 4 moduri de sesizare, respectiv:

- plângere – încunoștințarea făcută de o persoană fizică sau juridică, referitoare la o vătămare ce i s-a cauzat prin infracțiune;
- denunț – încunoștințarea făcută de către o persoană fizică sau juridică despre săvârșirea unei infracțiuni;
- sesizările făcute de persoane cu funcții de conducere și de alte persoane;
- din oficiu – există o plajă foarte largă de modalități concrete prin care organele în drept pot lua cunoștință de săvârșirea unor infracțiuni de corupție, între care putem enumera: experiențe personale, lecturarea articolelor de presă, vizionarea emisiunilor de televiziune, din zvon public, din activități specifice de culegere a informațiilor etc.

Plângerea penală poate fi făcută numai de către victima uneia din infracțiunile de corupție. Aceasta trebuie să conțină toate datele de identificare ale petiționarului, descrierea faptei, indicarea făptuitorului (eventual numele acestuia, dacă este cunoscut), precum și indicarea mijloacelor de probă propuse.

Denunțul poate fi făcut de orice persoană care are cunoștință de săvârșirea uneia din faptele de corupție, își dezvăluie datele de identificare, descrierea faptei și indică făptuitorul.

O altă metodă prin care pot fi făcute sesizările sunt *liniile telefonice gratuite* unde pot fi denunțate faptele de corupție, iar acestea au fost înființate la nivelul mai multor ministere.

Tot pentru a ușura modalitatea de realizare a denunțurilor pe paginile de internet ale unor instituții au fost înființate *portaluri online de sesizare a faptelor de corupție* dintre care amintim e-petiție a Direcției Generale Anticorupție și la secțiunea de sesizări a Direcției Naționale Anticorupție.

În România, angajații din sistemul public au obligația de a sesiza organele de urmărire penală competente ori de câte ori au luat cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni. Această obligație este reglementată de Codul de procedură penală, de Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare, precum și de Legea nr. 7/2004 privind Codul de conduită a funcționarilor publici. Obligația de sesizare sus-menționată revine oricărui funcționar public, indiferent de modalitatea prin care acesta a luat cunoștință despre fapta respectivă. În cazul în care un funcționar a

sprijinit sau a facilitat săvârșirea respectivei infracțiuni, acesta nu se poate folosi de această prevedere pentru a sesiza fapta și a scăpa astfel de pedeapsa care i se poate aplica pentru coautorat, complicitate sau instigare.

Potrivit art. 291 din Codul de procedură penală – orice persoană cu funcție de conducere în cadrul unei autorități a administrației publice sau în cadrul altor autorități publice, instituții publice ori al altor persoane juridice de drept public, precum și orice persoană cu atribuții de control care, în exercitarea atribuțiilor lor, au luat cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu, sunt obligate să sesizeze de îndată organele de urmărire penală și să ia măsuri pentru ca urmele infracțiunii, corpurile delictelor și orice alte mijloace de probă să nu dispară.

Totodată, orice persoană care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu de interes public, care în exercitarea atribuțiilor sale a luat cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu, este obligată să sesizeze de îndată organele de urmărire penală.

Cadrul legal din România a fost îmbunătățit în vederea stimulării sesizării faptelor de corupție din autoritățile și instituțiile publice prin adoptarea Legii nr. 571/2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii.

În lege avertizorul de integritate este definit ca persoana care a sesizat încălcări ale legii în cadrul autorităților publice, instituțiilor publice și al altor unități și care este încadrată în una dintre autoritățile și instituțiile publice ale administrației publice centrale, administrației publice locale, aparatului Parlamentului, aparatului de lucru al Administrației Prezidențiale, aparatului de lucru al Guvernului, autorităților administrative autonome, instituțiilor publice de cultură, educație, sănătate și asistență socială, companiilor naționale, regiilor autonome de interes național și local, precum și societăților naționale cu capital de stat.

Avertizarea în interes public este definită ca fiind sesizarea făcută cu bună-credință cu privire la orice faptă care presupune o încălcare a legii, a deontologiei profesionale sau a principiilor bunei administrări, eficienței, eficacității, economicității și transparenței.

Pentru a încuraja avertizarea în interes public avertizorii sunt protejați, în sensul că, ei beneficiază de prezumția de bună-credință în fața comisiei de disciplină sau a altor organe similare, până la proba contrară, în sensul că se prezumă că persoana a făcut o sesizare convinsă fiind de realitatea stării de fapt sau că fapta constituie o încălcare a legii. Tot în cadrul legii este prevăzută posibilitatea pentru avertizorul cercetat disciplinar ca urmare a unui act de avertizare, de a solicita comisiilor de disciplină sau alte organisme similare să invite presa și un reprezentant al sindicatului sau al organizației profesionale. Anunțul se face prin comunicat pe pagina de internet a autorității publice, instituției publice sau a unității bugetare, cu cel puțin 3 zile lucrătoare înaintea ședinței, sub sancțiunea nulității raportului și a sancțiunii disciplinare aplicate.

Pentru protecția avertizorului, dacă cel reclamat prin avertizarea în interes public este șef ierarhic, direct sau indirect, ori are atribuții de control, inspecție și evaluare a avertizorului, comisia de disciplină sau alt organism similar va trebui să asigure protecția avertizorului, ascunzându-i identitatea.

Cetățenii au un rol important, dar deseori ignorat în prevenirea corupției. Pentru fiecare funcționar care a primit mită, există o persoană care a oferit-o. Toți cetățenii pot ajuta prin sesizarea de abateri, prin diagnosticarea sistemelor corupte sau ineficiente și prin contribuția la controlul comportamentului funcționarilor. De aceea considerăm că cetățenii trebuie să cunoască consecințele săvârșirii unei infracțiuni de corupție, al cărui subiect activ sunt. Principala consecință a comiterii unei astfel de infracțiuni este pedeapsa stabilită prin lege pentru acest gen de fapte.

1.7. Instituțiile cu rol în prevenirea corupției

1.7.1. Direcția Națională Anticorupție (DNA)

DNA funcționează ca structură autonomă, cu personalitate juridică, în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și este independentă în raport cu instanțele judecătorești și parchetele de pe lângă acestea, precum și în relațiile cu celelalte autorități publice. DNA este structura de parchet specializată în descoperirea, investigarea și aducerea în fața instanței a cazurilor de corupție medie și mare. Prin activitatea sa, contribuie la reducerea corupției, în sprijinul unei societăți democratice apropiate de valorile europene.

Procurorii direcției sunt sprijiniți în activitatea de urmărire penală de ofițeri și agenți de poliție judiciară, precum și de specialiști cu înaltă calificare în domeniile

economic, financiar, bancar, vamal, informatic ș.a. Aceștia își desfășoară activitatea în cadrul unor echipe operative complexe, sub conducerea, supravegherea și controlul procurorului, pentru a spori eficiența și calitatea anchetelor penale.

Ofițerii și agenții de poliție judiciară sunt detașați la DNA la propunerea nominală a procurorului șef al acesteia, prin ordin al ministrului afacerilor interne, iar numirea acestora în funcții se face prin ordin al procurorului șef al direcției. Detașarea ofițerilor și agenților de poliție judiciară are o durată de 6 ani, cu posibilitatea prelungirii detașării în funcție, cu acordul acestora. Pe perioada detașării, ofițerii și agenții poliției judiciare nu pot primi de la organele ierarhic superioare nicio însărcinare.

Ofițerii de poliție judiciară constituie poliția judiciară a DNA. Ei își desfășoară activitatea numai în cadrul direcției, sub autoritatea procurorului șef al acesteia și pot efectua actele de cercetare penală dispuse de procurori. Actele întocmite de ofițerii de poliție judiciară din dispoziția scrisă a procurorului sunt efectuate în numele acestuia.

Infrațiunile care intră în competența Parchetului sunt cele care au ca obiect al infracțiunii bunuri sau sume care sunt echivalentul a peste 10.000 de euro, în acest caz putând fi cercetate persoane indiferent de calitatea acestora. Parchetul poate cerceta și infracțiunile conexe actelor de corupție dacă aceste infracțiuni au cauzat un prejudiciu mai mare de 200.000 de euro sau dacă aceste tipuri de activități au perturbat grav bunul mers al autorităților publice, instituțiilor publice. DNA are competențe exclusive și nelimitate în combaterea corupției la nivel înalt, inclusiv în urmărirea membrilor Parlamentului.

Prin modificările legislative ulterioare competența Parchetului a fost redusă în ceea ce privește corupția mică, fiind eliminate competențele în ceea ce privește primarii orașelor și comunelor, agenți de poliție și notari. Infrațiunile de corupție săvârșite de cei care sunt incluși în aceste ultime categorii revin procurorilor de la celelalte parchete de pe lângă instanțe.

Orice tip de act de corupție este instrumentalizată de DNA, dacă cel care săvârșește acest tip de infracțiune se încadrează în una din aceste categorii:

- demnitari publici: deputați, senatori, membri ai Guvernului, secretari de stat ori subsecretari de stat și asimilații acestora, consilieri ai miniștrilor, consilierii prezidențiali și consilierii de stat din cadrul Administrației Prezidențiale, consilierii de stat ai Primului-ministru, președinții și vicepreședinții Consiliilor Județene,

primarul general și viceprimarii municipiului București, primarii și viceprimarii sectoarelor municipiului București, primarii și viceprimarii municipiilor, consilierii județeni, prefectii și subprefecții;

- juriști: judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție și ai Curții Constituționale, ceilalți judecători și procurori; membrii Consiliului Superior al Magistraturii, președintele Consiliului Legislativ și locțiitorul acestuia, Avocatul Poporului și adjuncții săi;

- membrii și controlorii financiari ai Curții de Conturi și ai camerelor județene de conturi, guvernatorul, prim-viceguvernatorul și viceguvernatorul Băncii Naționale a României, președintele și vicepreședintele Consiliului Concurenței, comisarii Gărzii Financiare, personalul vamal, persoanele care dețin funcții de conducere, de la director inclusiv, în cadrul regiilor autonome de interes național, al companiilor și societăților naționale, al băncilor și societăților comerciale la care statul este acționar majoritar, al instituțiilor publice care au atribuții în procesul de privatizare și al unităților centrale financiar-bancare, persoanele prevăzute la art. 81 din Legea nr. 78/2000 cu modificările și completările ulterioare, lichidatorii judiciari, executorii Autorității pentru Valorificarea Activelor Statului (AVAS);

- militari și polițiști: ofițeri, amirali, generali și mareșali; ofițeri de poliție;
- conducătorii autorităților și instituțiilor publice centrale și locale și persoanele cu funcții de control din cadrul acestora, cu excepția conducătorilor autorităților și instituțiilor publice de la nivelul orașelor și comunelor și a persoanelor cu funcții de control din cadrul acestora, avocați etc.

DNA are autoritatea de a ancheta și infracțiunile îndreptate împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene, indiferent de valoarea pagubei, precum și infracțiunile de macrocriminalitate economico-financiară, dacă acestea au cauzat o pagubă materială mai mare decât echivalentul în lei a 1.000.000 de euro, în cazurile de: înșelăciune, formele abuzului în serviciu, anumite infracțiuni prevăzute în Codul Vamal, infracțiunile prevăzute în Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale.

Infracțiunile împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene sunt de competența DNA. Totodată, sunt de competența DNA infracțiunile prevăzute la art. 246 (deturnarea licitațiilor publice), art. 297 (abuzul în serviciu) și art. 300 (uzurparea funcției) din Codul penal, dacă s-a cauzat o pagubă mai mare decât echivalentul în lei a 1.000.000 de euro.

Pentru buna desfășurare a urmăririi penale procurorii DNA pot dispune măsuri specifice de protecție a martorilor, a experților și a victimelor, potrivit legii. Persoana care a comis una dintre infracțiunile atribuite prin Ordonanța de Urgență nr. 43/2002 în competența DNA, iar în timpul urmăririi penale denunță și facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit astfel de infracțiuni beneficiază de reducerea la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege.

La nivel central, din punct de vedere structural, DNA este organizată în secții, servicii și alte compartimente. Serviciile teritoriale funcționează în localități unde se află sedii ale Curților de Apel și sunt conduse de procurori șefi, aflați în subordinea directă a procurorului șef al DNA.

1.7.2. Agenția Națională de Integritate (ANI)

În anul 2007, prin Legea nr. 144, a fost înființată ANI ca autoritate administrativă autonomă, cu personalitate juridică, ce funcționează la nivel național, ca structură unică, cu sediul în municipiul București.

Scopul ANI este asigurarea integrității în exercitarea demnităților și funcțiilor publice și prevenirea corupției instituționale, prin exercitarea de responsabilități în evaluarea declarațiilor de avere, a datelor și informațiilor privind averea, precum și a modificărilor patrimoniale intervenite, a incompatibilităților și a conflictelor de interese potențiale în care se pot afla persoanele prevăzute de lege, pe perioada îndeplinirii funcțiilor și demnităților publice. În îndeplinirea acestui scop, ANI poate dezvolta relații de colaborare prin încheierea de protocoale cu entități din țară sau din străinătate.¹⁷

Activitatea de evaluare efectuată de inspectorii de integritate din cadrul ANI se desfășoară cu privire la situația averii existente pe durata exercitării demnităților și funcțiilor publice, a conflictelor de interese și a incompatibilităților persoanelor care fac obiectul Legii nr. 176/2010, conform prevederilor acesteia, care se completează cu dispozițiile actelor normative în vigoare. Principiile după care se desfășoară activitatea de evaluare sunt legalitatea, confidențialitatea, imparțialitatea,

¹⁷ Art. 8 din Legea nr. 176 din 1 septembrie 2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice

independența operațională, celeritatea, buna administrare, dreptul la apărare, precum și prezumția dobândirii licite a averii.

Activitatea de evaluare a declarației de avere, a datelor și a informațiilor privind averea existentă, precum și a modificărilor patrimoniale intervenite existente în perioada exercitării funcțiilor ori demnităților publice, precum și cea de evaluare a conflictelor de interese și a incompatibilităților se efectuează atât pe durata exercitării funcțiilor ori demnităților publice, cât și în decursul a 3 ani după încetarea acestora. În vederea desfășurării activității în condiții de profesionalism, cu respectarea principiilor mai sus-amintite, repartizarea lucrărilor se face în mod aleatoriu, de către conducerea inspectorilor de integritate, prin sistem electronic.

Dacă din activitatea de evaluare rezultă că există diferențe semnificative¹⁸ (în sensul Legii nr. 176/2010, prin „diferențe semnificative” se înțelege diferența mai mare de 10.000 de euro sau echivalentul în lei al acestei sume între modificările intervenite în avere pe durata exercitării demnităților și funcțiilor publice și veniturile realizate în aceeași perioadă), inspectorul de integritate informează despre această persoană în cauză și are obligația de a o invita pentru a prezenta un punct de vedere.

Persoana informată și invitată poate să prezinte inspectorului de integritate date sau informații pe care le consideră necesare, personal ori prin transmiterea unui punct de vedere scris. Informarea și invitarea se fac prin poștă, cu scrisoare recomandată cu confirmare de primire. Persoana care face obiectul evaluării are dreptul de a fi asistată sau reprezentată de avocat și are dreptul de a prezenta orice probe, date ori informații pe care le consideră necesare.

Dacă persoana a cărei avere este evaluată este căsătorită ori dacă are copii în întreținere, în sensul Codului familiei, evaluarea se va extinde și asupra averii soțului/soției și, după caz, asupra averii copiilor aflați în întreținere.

Pe parcursul desfășurării evaluării, inspectorul de integritate poate solicita tuturor instituțiilor și autorităților publice, altor persoane juridice de drept public sau privat, precum și persoanelor fizice, documentele și informațiile necesare desfășurării activității de evaluare, cu obligația păstrării confidențialității. Dacă, după exprimarea punctului de vedere al persoanei invitate, verbal sau în scris, ori, în lipsa acestuia, după expirarea unui termen de 15 zile de la confirmarea de primire a

18 Art. 18 din Legea nr. 176 din 1 septembrie 2010

informării de către persoana care face obiectul evaluării, sunt identificate în continuare, pe baza datelor și informațiilor existente la dispoziția inspectorului de integritate, diferențe semnificative, inspectorul de integritate întocmește un raport de evaluare.

Raportul de evaluare se comunică în termen de 5 zile de la finalizare persoanei care a făcut obiectul activității de evaluare și, după caz, organelor fiscale, celor de urmărire penală și celor disciplinare, precum și comisiei de cercetare a averilor prevăzute în Legea nr. 115/1996 pentru declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, a unor persoane cu funcții de conducere și de control și a funcționarilor publici, cu modificările și completările ulterioare. În cadrul organelor fiscale și de urmărire penală se desemnează persoane responsabile pentru relația cu ANI, care asigură declanșarea de urgență și cu precădere a procedurilor specifice în cadrul acestora.

Persoana a cărei declarație de avere a fost supusă evaluării, fiind identificate diferențe semnificative, în sensul prevederilor art. 18 din Legea nr. 176/2010, este considerată incompatibilă.

În cazul în care inspectorul de integritate constată, pe baza datelor și informațiilor existente la dispoziția sa, că nu sunt diferențe semnificative, acesta întocmește un raport de evaluare în acest sens, pe care îl transmite persoanei care a făcut obiectul procedurii. Acest raport poate cuprinde, dacă este cazul, mențiuni privind erorile constatate în ceea ce privește întocmirea necorespunzătoare a declarațiilor de avere și sugestii de îndreptare. Dacă, în urma evaluării declarației de interese, precum și a altor date și informații, inspectorul de integritate identifică elemente în sensul existenței unui conflict de interese sau a unei incompatibilități, informează despre aceasta persoana în cauză și are obligația de a o invita pentru a prezenta un punct de vedere. Persoana informată și invitată poate să prezinte inspectorului de integritate date sau informații pe care le consideră necesare, personal ori prin transmiterea unui punct de vedere scris. Informarea și invitarea se vor face prin poștă, cu scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

Persoana care face obiectul evaluării are dreptul de a fi asistată sau reprezentată de avocat și are dreptul de a prezenta orice date ori informații pe care le consideră necesare.

Dacă, după exprimarea punctului de vedere al persoanei invitate, verbal sau în scris, ori, în lipsa acestuia, după expirarea unui termen de 15 zile de la confirmarea de primire a informării de către persoana care face obiectul

evaluării, inspectorul de integritate consideră în continuare că sunt elemente în sensul existenței unui conflict de interese sau a unei incompatibilități, întocmește un raport de evaluare.

Raportul de evaluare se comunică în termen de 5 zile de la finalizare persoanei care a făcut obiectul activității de evaluare și, după caz, organelor de urmărire penală și celor disciplinare.

Persoana care face obiectul evaluării poate contesta raportul de evaluare a conflictului de interese sau a incompatibilității în termen de 15 zile de la primirea acestuia, la instanța de contencios administrativ.

Dacă raportul de evaluare a conflictului de interese nu a fost contestat în termenul prevăzut de lege la instanța de contencios administrativ, ANI sesizează, în termen de 6 luni, organele competente pentru declanșarea procedurii disciplinare, precum și, dacă este cazul, instanța de contencios administrativ, în vederea anulării actelor emise, adoptate sau întocmite cu încălcarea prevederilor legale privind conflictul de interese.

Dacă raportul de evaluare a incompatibilității nu a fost contestat în termenul prevăzut de lege la instanța de contencios administrativ, ANI sesizează în termen de 15 zile organele competente pentru declanșarea procedurii disciplinare; dacă este cazul, ANI sesizează în termen de 6 luni instanța de contencios administrativ, în vederea anulării actelor emise, adoptate sau întocmite cu încălcarea prevederilor legale privind incompatibilitățile.

Dacă în urma evaluării declarației de interese, precum și a altor date și informații, inspectorul de integritate constată inexistența unei stări de incompatibilitate sau a unui conflict de interese, întocmește un raport în acest sens, pe care îl transmite persoanei care a făcut obiectul evaluării.

Fapta persoanelor care, cu intenție, depun declarații de avere sau declarații de interese care nu corespund adevărului constituie infracțiunea de fals în declarații și se pedepsește potrivit Codului penal.

1.7.3. Curtea de conturi

Curtea de Conturi este o instituție care exercită controlul asupra modului de formare, de administrare și de întrebuințare a resurselor financiare ale statului și ale sectorului public. În condițiile legii organice, litigiile rezultate din activitatea Curții de Conturi se soluționează de către instanțele judecătorești specializate. Curtea de Conturi prezintă anual Parlamentului un raport asupra conturilor de gestiune ale bugetului public național din exercițiul bugetar expirat, cuprinzând și neregulile constatate. La cererea Camerei Deputaților sau a Senatului, Curtea de Conturi controlează modul de gestionare a resurselor publice și raportează despre cele constatate.

Consilierii de Conturi sunt numiți de Parlament pentru un mandat de nouă ani, care nu poate fi prelungit sau înnoit. Membrii Curții de Conturi sunt independenți în exercitarea mandatului lor și inamovibili pe toată durata acestuia. Ei sunt supuși incompatibilităților prevăzute de lege pentru judecători.

Dreptul de petiționare față de Curtea de Conturi a României poate fi exercitat de către simpli cetățeni și organizațiile legal constituite. Petiția trebuie să conțină datele de identificare (nume, prenume, adresă) și semnătura petiționarului. În cazul unei petiții colective, aceasta trebuie să cuprindă datele menționate mai sus pentru cel puțin unul dintre petiționarii membri ai grupului, aspecte relevante referitoare la subiectul petiției (evitându-se, pe cât posibil, detaliile inutile) precum și copii ale unor documente justificative (dacă este cazul).

Petițiile trebuie redactate cât mai clar și lizibil, pentru a se evita clasarea lor din cauza imposibilității descifrării datelor de identificare sau a obiectului petiției. Petițiile astfel redactate vor fi înaintate la sediul central al Curții de Conturi a României, prin poștă, fax, e-mail, depunere directă sau la sediile Camerelor județene de Conturi.

1.7.4. Oficiul European de Luptă Anti-Fraudă

Comisia Europeană a decis în data de 28 aprilie 1999 să înființeze Oficiul European Antifraudă (OLAF). Misiunea OLAF este de a proteja interesele financiare ale Uniunii Europene, de a lupta împotriva fraudei, a corupției și a oricărei alte nereguli, inclusiv abaterilor din cadrul instituțiilor europene. Prin îndeplinirea acestei misiuni în mod responsabil, transparent și eficient din punct de vedere al costurilor, OLAF intenționează să le ofere servicii de calitate cetățenilor Europei.

OLAF își îndeplinește misiunea prin realizarea, în deplină independență, a unor investigații interne și externe. De asemenea, cultivă o cooperare strânsă și regulată între autoritățile competente din statele membre pentru ca acestea să-și coordoneze activitățile. OLAF le oferă statelor membre sprijinul și expertiza necesare pentru a le ajuta în activitățile antifraudă. Instituția contribuie la elaborarea strategiei antifraudă a Uniunii Europene și lansează inițiativele necesare pentru consolidarea legislației în domeniu.

Activitățile OLAF se realizează cu integritate, imparțialitate și profesionalism, respectă în permanență drepturile și libertățile indivizilor și se conformează cu consecvență legislației. De asemenea, pentru a veni în sprijinul cetățenilor care vor să facă eventuale sesizări, OLAF pune la dispoziția lor câte o linie telefonică gratuită.

Pentru România, numărul care poate fi utilizat este 0800 895 133.

Alte instituții cu atribuții în descoperirea, prevenirea, combaterea faptelor și actelor de corupție sunt și parchetele și tribunalele din localitățile reședință de județ, precum și inspectoratele județene de poliție.

CAPITOLUL II

EXEMPLE DE BUNE PRACTICI ÎN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ

2.1. Proiecte finanțate de Uniunea Europeană prin programul Facilitatea de Tranziție 2007/19343.01.11 - Consolidarea sprijinului societății civile în lupta împotriva corupției

A. UN ORAȘ FĂRĂ CORUPȚIE – UN ORAȘ CU VIITOR

Proiectul UN ORAȘ FĂRĂ CORUPȚIE – UN ORAȘ CU VIITOR, având ca parteneri Primăria Municipiului Craiova și Fundația Parteneri pentru Dezvoltare Locală București a fost selectat pentru finanțare în cadrul programului Facilitatea de Tranziție 2007/19343.01.11 - Consolidarea sprijinului societății civile în lupta împotriva corupției, finanțat de Comunitatea Europeană. Prin acest proiect s-a dorit implementarea și dezvoltarea planului strategic privind Tratarea și prevenirea corupției prin creșterea integrității și eficienței autorității executive și deliberative din municipiul Craiova pe perioada 2009-2012 aprobat prin HCL 395/2009 care a fost elaborat în anul 2008 de către Primăria în cadrul proiectului “Orașe fără corupție – orașe cu viitor”.

Metodologia care a stat la baza elaborării planului strategic este formula lui Robert Klitgaard $C = M + D - T$, conform căreia Corupția este egală cu puterea Monopolului plus Discreția în luarea deciziilor minus Transparența. În condițiile în care serviciile prestate de autoritatea publică local sunt servicii monopol, activitățile cuprinse în planul de măsuri privind prevenirea și combaterea corupției vizează două componente: eliminarea elementului discreționar prin consolidarea și îmbunătățirea sistemului de management al calității ISO 9001 :2008 cât și prin creșterea transparenței instituționale. Planul de acțiuni elaborat în cadrul proiectului a fost integrat Planului de acțiuni și măsuri de prevenire și combatere a corupției, conform strategiei Guvernului României. Proiectul UN ORAȘ FĂRĂ CORUPȚIE – UN ORAȘ CU VIITOR vizează faza de implementare a planului strategic, a cărei punere în aplicare a fost monitorizată în luna august 2009. În anul 2010 ca urmare a activităților desfășurate a fost elaborat Planul pentru implementarea strategiei de

tratare si prevenire a coruptiei privind cresterea integritatii si eficientei autoritatii executive si deliberative din Municipiul Craiova pe perioada 2009-2012.

Obiective

O.1 Creșterea capacității actorilor cheie locali din Primarie, Consiliul Local și municipiul Craiova, de a juca un rol activ în prevenirea și combaterea corupției, promovarea integrității, eficienței și transparenței în activitate de planificare urbană, autorizare și disciplină în construcții, managementul domeniului public și privat al primăriei, achiziții publice și monitorizarea lucrărilor de investiții.

O.2 Detalierea și implementarea Planului Strategic de creștere a integrității, eficienței și transparenței Primăriei municipiului Craiova prin tratarea și prevenirea corupției, elaborat în 2008.

O.3 Diseminarea rezultatelor și a lecțiilor învățate la nivel local pentru informarea cetățenilor asupra preocupărilor depuse de primarie în vederea îmbunătățirii activității și serviciilor furnizate. La nivel național ca o propunere pentru autorităților publice locale de a-și concentra eforturile de punere în aplicare a Strategiei guvernului prin proiecte cu aplicabilitate locală.

Proiectul a avut un impact semnificativ atât la nivel individual cât și la nivelul primăriei deoarece:

- Metodologia participativă de lucru din ateliere și dezbateri pentru rezolvarea problemelor și planificarea strategică a schimbărilor este un proces de învățare în sine și produce și rezultate de calitate, deoarece oamenii (din interiorul și exteriorul organizației) devind mai informați, învață unii de la alții, ideile și propunerile încorporează viziunea diversilor actori și cei care au contribuit la realizarea lor vor fi dispuși să se implice și în implementare;
- Autoritățile locale, consilierii locali și conducerea primăriei dobândesc noi cunoștințe despre cum să utilizeze energia și legitimitatea pe care colaborarea cu societatea civilă o poate aduce în prevenirea și tratarea corupției și realizarea unei bune guvernări, proiectul creând o experiență inovatoare prin aceasta abordare de pe principiul parteneriatului;
- Se creează și se consolidează noi canale de comunicare și cooperare între organizații publice, private, structuri asociative de la nivel local, unite în efortul de a realiza împreună acțiuni practice care să conducă la prevenirea și tratarea corupției. Beneficiarii serviciilor/activităților primăriei vulnerabile la corupție vor avea relații

cu o primărie care: va elibera autorizații, certificate și licențe într-un timp mai scurt și prin proceduri simplificate, va trata cu integritate relația cu cei inspectați și cu investitorii, făcând municipiul mai atractiv pentru noi investiții, va avea mai multe investiții în infrastructură și de mai bună calitate. Cetațenii vor avea o primărie care: va fi mai transparentă, vor primi la timp informații relevante și necesare despre funcționarea ei și deciziile care se iau și care îi afectează, va fi responsabilă în fața lor pentru serviciile oferite: îmbunătățirea acestor servicii va ține seama de ideile și părerile lor, va utiliza resursele bugetului cu mai mare responsabilitate: în managementul serviciilor publice și a infrastructurii.

B. ÎMPREUNĂ VOM REUȘI!

Instituția Prefectului Municipiului București a elaborat în 2006 un Program propriu de prevenire și combatere a corupției având ca arii de intervenție:

- ✓ detectarea și gestionarea riscurilor;
- ✓ supervizarea și conducerea;
- ✓ recrutarea, verificarea și securitatea personalului;
- ✓ educare, instruire și comunicare;
- ✓ deschidere și transparență.

Implementarea acestui Program s-a realizat prin adoptarea unui plan de acțiune actualizat anual în perioada 2006-2010. Ca urmare a îndeplinirii acestor planuri de acțiune anticorupție s-au obținut următoarele rezultate:

- îmbunătățirea imaginii și prestigiului instituției;
- reducerea riscului de intrare/reținere în sistem a personalului corupt/predispus la corupție și în general eficientizarea managementului riscului la nivelul instituției;
- o mai bună corelare a măsurilor și acțiunilor preventive;
- creșterea gradului de transparență a activităților instituției în domeniul prevenirii actelor de corupție;
- reducerea numărului de reclamații privind fapte de corupție atribuite personalului aparatului propriu și celor două servicii publice comunitare;
- 18 întâlniri cu angajații (persoane nou-angajate, funcții de execuție, funcții de conducere), cu participarea partenerilor;

- înființarea Cazierului de afaceri interne, în care au fost evidențiate atât cazuri de abateri disciplinare cât și angajați care au dat dovadă de profesionalism în situații de risc;
- implicarea consilierilor etici în instruirea personalului privind codurile de conduită ale funcționarilor publici/personalului contractual/polițiștilor;
- înființarea Colectivului pentru analiza factorilor de risc ce generează/favorizează corupția personalului;
- participarea la aprox. 15 seminarii și evenimente pe tema integrității și anticorupție;
- 5 runde de chestionare/sondaje.

Objective

Obiective generale: *Detectarea și gestionarea riscurilor, Supervizare și conducere, Recrutarea, verificarea și securitatea personalului, Educare, instruire și comunicare, Deschidere și transparență.*

Obiective specifice:

- ✓ *Crearea și aplicarea unor instrumente de lucru capabile să identifice riscurile de corupție în rândul personalului instituției;*
- ✓ *Sporirea rezistenței la corupție a structurilor proprii;*
- ✓ *Îmbunătățirea activităților de monitorizare a factorilor de risc;*
- ✓ *Asigurarea recrutării și selecționării personalului, exclusiv după criteriile competenței și al egalității șanselor, dar și în conformitate cu normele de comportament stabilite pentru domeniul propriu de activitate;*
- ✓ *Creșterea nivelului de informare a personalului instituției în domeniul anticorupției;*
- ✓ *Dezvoltarea unui plan de comunicare internă a mesajelor anticorupție adoptate de MAI;*
- ✓ *Atragerea unor reprezentanți ai societății civile în implementarea măsurilor anticorupție.*

C. GUVERNARE, ANTICORUPȚIE, TRANSPARENȚĂ, ATITUDINE

Federația Asociațiilor de Locatari Timișoara (FALT) în parteneriat cu, Asociația PAEM Arad, Asociația pentru Integrarea Dezvoltării Durabile (AIDD) Simeria, Asociația Microregională „Banat-Ripensis” Jimbolia, Liga pentru Integrarea și Dezvoltarea Societății (LIDS) Vața de Jos, au implementat în perioada 20 ianuarie 2010 – 19 noiembrie 2010 proiectul “GUVERNARE, ANTICORUPȚIE, TRANSPARENȚĂ, ATITUDINE” (GATA).

Obiective

Obiectivul general al proiectului “Guvernare, Anticorupție, Transparență, Atitudine” (GATA) a fost creșterea implicării ONG-urilor din Regiunea de dezvoltare Vest în prevenirea și combaterea corupției, în promovarea transparenței, responsabilizării și bunei guvernări, la nivel regional și local.

Obiectivele specifice ale proiectului au fost:

- ✓ Crearea unei coaliții eficiente de cinci ONG-uri din Regiunea de dezvoltare Vest (în localitățile Timișoara, Arad, Jimbolia, Simeria, Vața de Jos) și dezvoltarea ei pentru a desfășura activități de prevenirea, combaterea corupției, promovarea transparenței, responsabilizării și bunei guvernări a autorităților locale pe perioada celor 10 luni ale proiectului;
- ✓ Îmbunătățirea expertizei în promovarea transparenței bunei guvernări în plan local a celor cinci ONG-uri partenere pornind de la expertiza FALT, pe parcursul celor 10 luni de proiect;
- ✓ Optimizarea accesului la informații de interes public a cetățenilor din regiunea de dezvoltare vest în cele 10 luni de proiect;
- ✓ Creșterea gradului de implicare a cetățenilor din regiunea de dezvoltare vest în prevenirea corupției.

Printre activitățile desfășurate pe perioada de implementare a proiectului cu efecte în lupta împotriva corupției putem evidenția:

- ✚ Elaborarea materialelor de promovare a proiectului;
- ✚ Constituirea a cinci grupuri cetățenești în cele trei județe; câte unul în fiecare localitate unde se implementează acest proiect;
- ✚ Mobilizarea și implicarea cu regularitate a participării cetățenilor din cele trei județe la dezbateri publice;
- ✚ Campanii de sensibilizare și informare a cetățenilor din cele trei județe; vor fi organizate trei campanii una la Timișoara, una la Arad și una la Simeria;
- ✚ Participarea la emisiuni radio/TV a echipei de proiect (managerul, coordonatori locali, experți, etc.) și apariții în presa scrisă în scopul promovării obiectivelor proiectului ;
- ✚ Monitorizare și analizarea proiectelor de hotărâri de consiliu local; prelucrarea de către echipa de proiect a acestor informații și transpunerea lor într-un limbaj accesibil cetățenilor;;
- ✚ Monitorizarea respectării Legi 52/2003 în procesul de elaborare a proiectelor de HCL ;
- ✚ Desfășurarea unui proces de analiză intensivă a hotărârilor autorităților locale, finalitatea procesului fiind selectarea unui număr de minim trei hotărâri ce urmează a fi monitorizate și evaluate de către echipa de proiect.
- ✚ Realizarea unei ghid privind transparența decizională, liberul acces la informațiile de interes public, corupția și efectele negative ale acesteia.
- ✚ Organizarea unui seminar cu tema „Corupția și efectele ei”;
- ✚ Monitorizare și evaluare a hotărârilor selectate, activitate care se va desfășura atât timp cât hotărârile se află în faza de implementare, urmărindu-se finalizarea acestora, conform documentațiilor tehnice aprobate de către autoritățile locale.
- ✚ Întâlnirea parlamentarilor din cele trei județe cu cetățenii;
- ✚ Elaborarea buletinului informativ al proiectului, ce va conține rezultatele finale ale proiectului;
- ✚ Organizarea unei conferințe de presă pentru comunicarea rezultatelor finale ale proiectului;

Obiective

Obiectivul proiectului a fost creșterea implicării organizațiilor neguvernamentale de tineret în transparentizarea și responsabilizarea administrației publice, în special a celei locale. Proiectul și-a propus, prin activități de instruire și de formare de formatori, să ridice nivelul de conștientizare de către aceste organizații, dar și de către inspectoratele școlare, a profesorilor de liceu și a elevilor din ciclul II de liceu (clasele XI-XII), a problematicii drepturilor cetățenești și a transparenței și responsabilității administrației.

Proiectul a permis elaborarea unor instrumente eficiente de informare a elevilor de liceu despre drepturile cetățenești și modalitățile de exercitare a acestora în scopul transparentizării și responsabilizării autorităților publice. A fost astfel definit în urma unui atelier de lucru ce a avut loc pe 15 aprilie 2010, la București, un **plan de lecție de dirigiență** adaptat caracteristicilor intelectuale și psihice ale elevilor din ciclul II de liceu și care să puncteze principalele chestiuni referitoare la transparența instituțională. Planul de lecție a fost elaborat de APADOR-CH și alte 6 organizații neguvernamentale bucureștene împreună cu specialiști în pedagogie reprezentanți ai instituțiilor cu atribuții în domeniu și anume: Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, Inspectoratul Școlar al Municipiului București și Casa Corpului Didactic București. Ora de dirigiență a fost aleasă pentru introducerea aspectelor legate de educația civică tocmai pentru că, prin ordin al ministrului educației, revin profesorului diriginte sarcinile de a organiza și coordona activități extracurriculare și de a monitoriza participarea elevilor la programe, proiecte și activități de voluntariat.

A fost de asemenea redactată o **broșură informativă destinată elevilor de liceu** care conține informații sintetice despre legile transparenței și modalitățile concrete de aplicare a acestora. Orele de dirigiență au confirmat, însă, lipsa interesului elevilor de liceu pentru problematica drepturilor cetățenești precum și lipsa implicării în sfera socială (deși s-au înregistrat și câteva excepții notabile la unele clase de elevi liceele Dante Aligheri și Alexandru Ioan Cuza). Această problemă este abordată de elevii de liceu în puține ocazii, mai ales atunci când

anumite chestiuni sunt intens mediatizate sau intră în sfera senzaționalului. Ca surse de informare, elevii de liceu preferă Internetul și presa (deși nu întotdeauna cea specializată, ci mai curând cea orientată către divertisment).

Pe baza acestei experiențe, a fost elaborat **un ghid de acțiune** în sprijinul organizațiilor neguvernamentale de tineret pentru a replica această experiență și în alte licee din București și din țară. Ghidul este un instrument concret și concis care să indice pașii de urmat de către o organizație neguvernamentală în vederea utilizării în plan local a instrumentelor deja elaborate (broșura informativă și planul de lecție). Acest ghid de acțiune a fost discutat și îmbunătățit în cursul unei școli de toamnă care a avut loc în perioada 14-16 octombrie 2010 la Predeal și la care au participat douăzeci și două de organizații neguvernamentale de tineret.

2.2. Proiecte finanțate de Uniunea Europeană prin POCA

A. Dezvoltarea unui mecanism de monitorizare a implementării acțiunilor anticorupție din cadrul SNA 2012-2015 la nivelul administrației publice locale, precum și promovarea acestuia în vederea cunoașterii de către toate instituțiile implicate

Proiectul a fost finanțat prin Axa Prioritară 1: „Îmbunătățiri de structură și proces ale managementului ciclului de politici publice” a Programului Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative 2007 – 2013, Domeniul Major de Intervenție 2: „Creșterea responsabilizării administrației publice” și a avut ca scop dezvoltarea unui mecanism de monitorizare a implementării acțiunilor anticorupție din cadrul Strategiei Naționale Anticorupție 2012-2015 la nivelul administrației publice locale, precum și promovarea acestuia în vederea cunoașterii de către toate instituțiile și autoritățile.

Obiective

Obiectivul general al proiectului l-a reprezentat dezvoltarea de metodologii, instrumente, mecanisme pentru îmbunătățirea sistemelor de monitorizare și măsurare a performanțelor autorităților administrației publice locale în demersurile de prevenire și combatere a corupției.

MDRAP în colaborare cu Secretariatul Tehnic al SNA din cadrul Ministerului Justiției a organizat, în perioada 10 iunie – 25 iulie 2014, 41 de sesiuni de instruire la nivel județean, în vederea informării autorităților publice cu privire la Metodologia de monitorizare a implementării acțiunilor anticorupție din cadrul SNA 2012-2015 la nivelul administrației publice locale.

La fiecare dintre cele 41 de instruirii au participat câte 50 de persoane, reprezentanți ai administrației publice, aleși locali și funcționari publici cu responsabilități în ceea ce privește implementarea prevederilor SNA la nivelul instituției pe care o reprezintă - gestionarea problematicei eticii și integrității (incompatibilități, conflicte de interese, cod de conduită), a declarațiilor de avere și interese, activități privind transparența decizională, liberul acces la informații de **interes public etc.**

B. Standarde înalte de cunoștințe și expertiză pentru funcționarii publici, instrument strategic de îmbunătățire durabilă a eficacității organizatorice a administrațiilor locale în județul Dâmbovița

Beneficiarul proiectului a fost Consiliul Județean Dâmbovița, iar proiectul a fost finanțat prin Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative din Fondul Social European.

Objective

Obiectivul general al proiectului l-a constituit *îmbunătățirea durabilă a eficacității organizatorice a administrațiilor locale în județul Dâmbovița, prin furnizarea unor înalte standarde de cunoștințe și expertiză pentru funcționarii publici cu funcții de conducere, în crearea imaginii unităților administrativ-teritoriale și în medierea și negocierea disputelor și conflictelor în administrația publică.*

Proiectul propune metode moderne de formare a resurselor umane din managementul public, pentru obținerea potențialului maxim al personalului și beneficiarii de structuri instituționale eficiente în județul Dâmbovița.

Proiectul pune accent pe pregătirea la nivel european a administrației din județul Dâmbovița, pentru a deveni mai transparentă, mai credibilă, mai eficientă și

orientată spre cetățean.

Practicile întâlnite în administrația publică românească, atât locală, cât și centrală, nu sunt însă întotdeauna la nivelul standardelor Uniunii Europene, pentru a putea vorbi despre o democrație consolidată în beneficiul cetățenilor. Este nevoie de o analiză și dezbateri consistente, cu toți factorii interesați, pentru a construi o legislație fundamental necesară unei administrații transparente, receptivă la nevoile cetățeanului, eficiente, profesioniste și performante.

Printre problemele majore care cauzează fracturi în funcționarea sistemului administrativ românesc au fost identificate legislația fragmentată, neclară și care deseori creează contradicții, lipsa de pregătire specifică a unui procent semnificativ dintre aleșii locali, dar și a funcționarilor publici, precum și instabilitatea politică, aspect care produce transformări de substanță la nivelul vieții publice și al legislației.

În condițiile schimbărilor rapide din prezent, autoritățile trebuie să își reconsidere rolul pentru a face față unor provocări majore precum globalizarea, descentralizarea, noile tehnologii și, de asemenea, cerințelor, așteptărilor și influențelor din ce în ce mai mari ale cetățenilor.

C. Program de formare continuă pentru cariera managerială a personalului de conducere din administrația publică în vederea dezvoltării capacității administrative și sporirii eficacității organizaționale

Proiectul a fost finanțat de către Uniunea Europeană, Fondul Social European, în cadrul Programului Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”, AXA PRIORITARĂ I „Îmbunătățiri de structură și proces ale managementului ciclului de politici publice”; DOMENIUL DE INTERVENȚIE I.3 “Îmbunătățirea eficacității organizaționale”; OPERAȚIUNEA “Elaborarea unor programe postuniversitare de dezvoltare managerială a personalului cu funcții de conducere din administrația publică”, beneficiar fiind Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, prin Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor, în parteneriat cu Instituția Prefectului jud. Iași.

Obiective

Obiectiv general: *Formarea și dezvoltarea de competențe decizionale ale personalului cu funcții de conducere din administrația publică, pentru consolidarea capacității administrative, susținute de instruire în cadrul unui program de pregătire postuniversitară.*

Scop: îmbunătățirea standardelor generale de cunoștințe și expertiză ale participanților, ca premisă a creșterii gradului de profesionalism al acestora în fundamentarea și adoptarea deciziilor administrative cu care se confruntă la locul de muncă.

Activități realizate:

- elaborare materiale didactice;
- publicare suporturi de curs;
- cursuri de instruire și ateliere de lucru;
- elaborare/diseminare lucrări științifice;
- 2 workshop-uri de dezbatere/ diseminare a bunelor practici;
- elaborare/publicare/diseminare Ghid de instrumente și bune practici în procesul decizional public.

Pornind de la premisa că pentru a avea o bună guvernare locală este nevoie de personal profesionist și capabil să facă față cerințelor și așteptărilor cetățenilor, să acționeze în mod etic și transparent, să fie promotor activ al procesului de reformă a sistemului administrației publice și deschis provocărilor spațiului administrativ european, prin proiectul derulat s-a realizat un obiectiv fundamental: profesionalizarea administrației publice prin cunoaștere teoretică și practică. Rezultatul preconizat a fost crearea unui cadru de dialog între formatorii implicați și personalul de conducere din instituții ale administrației publice, astfel încât preocupările și problemele cu care se confruntă în activitatea cotidiană să găsească răspunsuri pertinente, complete și novative.

Pregătirea profesională teoretică și practică a personalului din administrația publică devine cu atât mai importantă cu cât caracterul specializat și complex al activității administrative trebuie înțeles, având în vedere transformările majore prin care trece administrația publică, ca efect direct la schimbările mediului în care se desfășoară.

Modul în care personalul din administrația publică se vede pe sine și domeniul său de acțiune într-o democrație, sunt teme de reflecție pentru cercetători și câmp de manifestare pentru puterea birocratică. Eficacitatea sistemului administrativ este determinată în mare măsură de profesionalizarea funcției publice, unul dintre obiectivele declarate ale procesului de reformă administrativă din țara noastră. Pregătirea profesională a funcționarilor publici se reflectă în calitatea serviciilor publice oferite. Nici o funcție publică nu poate fi ocupată decât de un funcționar public pregătit să desfășoare muncă de o anumită complexitate. Pregătirea educațională desăvârșită în instituțiile de învățământ se completează în procesul muncii prin participarea activă a funcționarului public la formarea și perfecționarea sa.

D. Formare și dezvoltare profesională în sprijinul creșterii eficacității administrației locale

În cadrul UAT Municipiul Slatina a fost elaborat proiectul "Formare și dezvoltare profesională în sprijinul creșterii eficacității administrației locale", cod SMIS 20832. Proiectul a fost cofinanțat din FONDUL SOCIAL EUROPEAN prin Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative 2007- 2013, în cadrul Axei prioritare 1 - Îmbunătățiri de structură și proces ale managementului ciclului de politici publice.

Obiective

Obiectivul general al proiectului este de a sprijini dezvoltarea resurselor umane din cadrul primăriei și a serviciilor aflate în subordinea sau sub autoritatea Consiliului Local Slatina și implicit creșterea capacității organizaționale în vederea atingerii obiectivelor unei administrații mai eficiente și profesionale.

Scopul proiectului este de a contribui la dezvoltarea competențelor și abilităților personalului din cadrul primăriei și a serviciilor aflate în subordinea Consiliului Local Slatina printr-un program de formare adaptat nevoilor specifice identificate.

Proiectul se adresează personalului din cadrul Municipiului Slatina, cu scopul de a contribui la dezvoltarea competențelor și abilităților personalului, printr-un program de formare adaptat nevoilor specifice identificate, cuprinzând:

- Realizarea unei analize a nevoilor de formare la nivelul UAT Municipiul Slatina, fundamentată de analize cantitative și calitative și diferite metode de investigare;
- Elaborarea unei strategii de formare pentru dezvoltarea competențelor și abilităților personalului din structurile vizate conform nevoilor identificate cu un plan de acțiuni clar definit;
- Desfășurarea unui program de formare modular, pentru 200 de angajați, cu o curriculă adaptată nevoilor identificate;
- Elaborarea unui ghid de bune practici, ca urmare a vizitelor de studiu în instituții similare din spațiul european;
- Realizarea unei platforme e-learning implementată ca instrument de dezvoltare personală, informare și documentare a angajaților municipalității Slatina.

E. Abordare strategică în domeniul anticorupție la nivelul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice

Proiectul a fost inițiat ca urmare a observațiilor formulate de către Comisia Europeană prin intermediul Mecanismului de Cooperare și Verificare și DG Regio în parteneriat cu mai multe state ale Uniunii Europene. Proiectul este implementat de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice în parteneriat cu Asociația pentru Implementarea Democrației.

Obiective

Obiectivul general al proiectului este reprezentat de dezvoltarea și consolidarea capacității operaționale a Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice de promovare a integrității în serviciul public și de prevenire și combatere a corupției pentru creșterea responsabilizării factorilor decizionali și executivi, îmbunătățirea performanțelor în activitate, transparentizarea procesului decizional și reformarea cadrului instituțional în acord cu așteptările publice.

Atingerea obiectivului general s-a realizat prin următoarele **obiective specifice**:

- *Diagnoza instituțională a fenomenului corupției în domeniile de responsabilitate ale Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice prin derularea de consultări a factorilor interesați (structuri din subordinea ministerului, administrații publice locale, ONG-uri, alți beneficiari), în vederea realizării Strategiei pentru integritate a Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice;*

- *Dezvoltarea și integrarea de tehnici de măsurare a vulnerabilități și de metodologii și instrumente pentru prevenirea și reducerea corupției la nivelul serviciilor specifice furnizate de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, prin preluarea de expertiză din state UE cu un nivel scăzut al corupției;*

- *Sprijinirea aplicării Strategiei Naționale Anticorupție prin elaborarea unei Strategii pentru integritate adaptate specificului domeniilor de activitate ale Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice.*

- *Dezvoltarea și furnizarea programelor de instruire (inclusiv elaborarea de curriculum și realizarea de materiale didactice) în tehnici de măsurare a vulnerabilităților la corupție și tehnici de raportare și prevenire.*

Scopul proiectului îl reprezintă dezvoltarea de instrumente utile de informare, monitorizare, control și raportare în scopul responsabilizării factorilor decizionali și executivi în aplicarea principiului integrității în serviciul public, prevenirea și combaterea corupției la nivelul structurilor Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice.

Printre principalele rezultate înregistrate în urma implementării activităților proiectului enumerăm:

- 10 întâlniri/sesiuni de dezbatere organizate în vederea consultării administrației publice locale, a structurilor din cadrul/ subordinea/ sub autoritatea Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice cu privire la vulnerabilitățile la corupție, nivelul de percepție a fenomenului, așteptările factorilor interesați;

- 3 experți din state cu nivel scăzut al corupției cooptați la nivelul proiectului;

- 4 ateliere de lucru organizate în vederea elaborării proiectului Strategiei pentru integritate la nivelul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice;

- 9 întâlniri pentru consultarea administrației publice locale și a Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice organizate cu privire la

proiectul Strategiei pentru integritate a Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (243 reprezentanți ai administrației publice locale, ai structurilor din cadrul/ subordinea/ sub autoritatea Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice consultați);

- 1 atelier de lucru organizat în vederea finalizării *Strategiei pentru integritate* la nivelul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice;

- o *Strategie pentru integritate* a Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, realizată și diseminată într-un număr de aproximativ 1.400 exemplare, la nivelul tuturor structurilor din cadrul/ subordinea/ de sub autoritatea ministerului;

- 1 Plan de acțiune realizat;

- o *Metodologiei privind managementul riscurilor la corupție la nivelul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și analiza incidentelor de integritate*;

- o Analiză privind metodologii și metode de identificare și management al riscurilor de corupție aplicate în România, cât și în alte state membre UE;

- 3 ghiduri cuprinzând recomandări privind reducerea vulnerabilităților la corupție prin: instrumente și tipuri de intervenții propuse, măsuri de acțiune propuse, propuneri de modificări de politici publice/ legislative/ procedurale, analiză de impact, realizate;

- 3 proceduri de monitorizare a vulnerabilităților și riscurilor la corupție în cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și de raportare, realizată;

- 7 suporturi de curs elaborate;

- 361 reprezentanți ai grupului țintă instruiți în cadrul celor 25 sesiuni de instruire.

- 10 module de instruire furnizate în cadrul a 25 sesiuni de instruire din care:

- ♦ 7 module furnizate în cadrul a 14 sesiuni de instruire, cu următoarele teme:

- ⇒ *Integritate și transparență în achiziții publice*

- ⇒ *Integritate și transparență în managementul resurselor umane*

- ⇒ *Integritate și transparență în planificare și execuție bugetară*

- ⇒ *Integritate și responsabilitate în funcția publică*

- ⇒ *Transparență decizională și acces liber la informații de interes public*

⇒Comunicare și relații publice

⇒Comunicare intra- și inter-instituțională

♦ 1 modul de *Etică organizațională, conflicte de interese și incompatibilități* furnizat în cadrul a 5 sesiuni de instruire,

♦ 1 modul de TOT furnizat în cadrul a 2 sesiuni de instruire,

♦ 1 modul furnizat în cadrul a 3 sesiuni de instruire, destinat personalului din cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice ce va fi implicat în implementarea metodologiei de management al riscurilor de corupție, precum și a personalului din cadrul instituțiilor aflate în coordonare/subordonare/sub autoritatea ministerului în ceea ce ar putea reprezenta un model de bună practică în vederea dezvoltării propriilor metodologii.

• o instruire în domeniul guvernării locale cu titlul „Anticorupția în guvernarea locală”, organizat de Academia Internațională Anticorupție (www.iaca.int).

F. Politici anticorupție pentru cetățean, într-o administrație responsabilă

În vederea asigurării unei implementări optime a documentelor strategice naționale din domeniul prevenirii și combaterii corupției, proiectul își propune să abordeze aceste probleme prin implementarea unor soluții moderne. Acestea vizează: organizarea de sesiuni de informare în vederea promovării documentelor strategice din domeniul prevenirii și combaterii corupției, acordarea de consultanță directă și indirectă (de tip help-desk) instituțiilor publice în vederea implementării planurilor de acțiune ce derivă din documentele strategice, instruirea personalului cu atribuții în domeniul relațiilor cu publicul, integrității, transparenței, prevenirii și combaterii corupției în administrația publică în tehnici de măsurare a performanțelor și tehnici de raportare și elaborarea unui studiu comparativ privind modul de abordare la nivelul a 4 state membre UE, a mecanismelor de autoevaluare a nivelului de răspuns la măsurile anticorupție.

Proiectul „**Politici anticorupție pentru cetățean, într-o administrație responsabilă (PACAR), cod SMIS 40449**” se încadrează în Axa prioritară 1: „Îmbunătățiri de structură și proces ale managementului ciclului de politici publice”

a Programului Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative 2007 – 2013, domeniul major de intervenție 2: „Creșterea responsabilizării administrației publice” și are drept **scop** responsabilizarea autorităților administrației publice locale în vederea creșterii eficienței și calității actului administrativ, prin implementarea politicilor anticorupție.

Grupul țintă al proiectului este constituit din :

- Personal din cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice;
- Membrii Grupurilor de Acțiune Anticorupție operaționalizate la nivelul fiecărui județ, coordonate de prefecți;
- Personal din administrația publică centrală și locală cu atribuții în domeniul relațiilor cu publicul, integrității, transparenței, prevenirii și combaterii corupției.

Proiectul este implementat de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice prin Direcția Etică, Integritate și Bună Guvernare, în parteneriat cu Direcția Generală Anticorupție din cadrul Ministerului Afacerilor Interne și Asociația pentru Implementarea Democrației.

Implementat în perioada 26 iulie 2012 – 25 septembrie 2015, proiectul a avut ca principale rezultate:

- informarea a peste 2.500 de reprezentanți ai administrației publice locale, membri ai Grupurilor de Acțiune Anticorupție, cu privire la conținutul SNA;
- acordarea de asistență tehnică pentru implementarea măsurilor cuprinse în SNA pentru 121 de autorități ale administrației publice locale;
- elaborarea unui studiu comparativ privind modul de abordare în domeniu la nivelul statelor membre UE, a mecanismelor de autoevaluare a nivelului de răspuns la măsurile anticorupție;
- organizarea de sesiuni de instruire pentru reprezentanți ai administrației publice locale și ai Direcției Generale Anticorupție în domeniile: relații cu publicul, integritate, transparență, prevenirea și combaterea corupției, achiziții publice, management financiar, implementarea sistemului de control intern managerial.

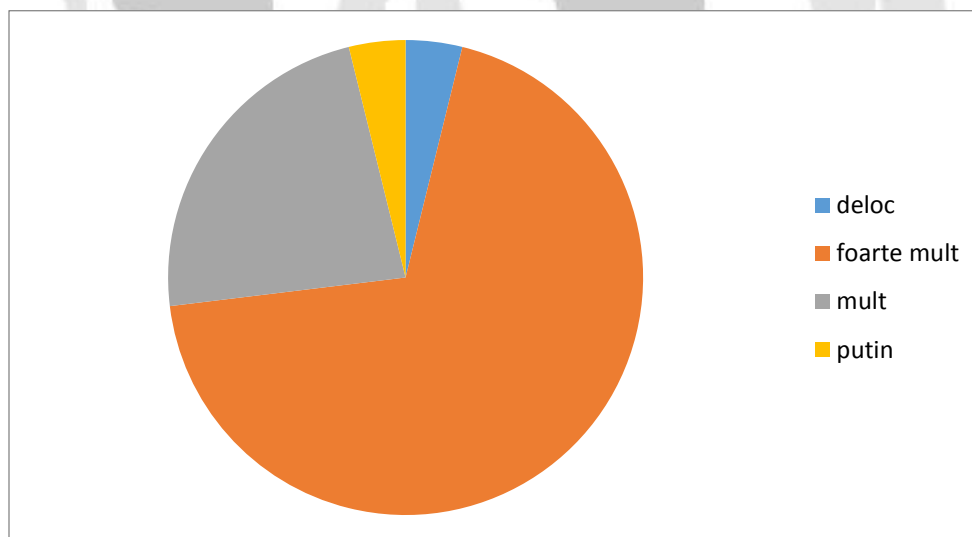
CAPITOLUL III

BUNE PRACTICI LA NIVELUL PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI CALAFAT

3.1. Percepția funcționarilor și personalului contractual din cadrul Primăriei Municipiului Calafat cu privire la corupție și lupta anticorupție

Pentru a evalua percepția funcționarilor din cadrul Primăriei Municipiului Calafat am utilizat în cadrul activității de culegere a datelor două chestionare ce conțin 20 de itemi distribuiți în așa fel încât să ofere informații cu privire la determinarea gradului în care sunt cunoscute, de către personalul angajat al Primăriei Municipiului Calafat, incidente care pot duce la comiterea unor fapte de corupție și a măsurilor de luptă contra corupției. În continuare prezentăm evaluarea răspunsurilor formulate la câteva din întrebările relevante în acest sens.

Din perspectiva modului în care corupția afectează imaginea instituției, majoritatea repondenților (92%) sunt de părere că între imaginea instituției și existența faptelor de corupție exista o strânsă legătură, din care categorici în a afirma că imaginea instituției lor este foarte mult afectată de faptele de corupție sunt 69% din total, în timp ce doar 3% din totalul răspunsurilor relevă faptul că între faptele de corupție și imaginea instituției nu există nicio influență.

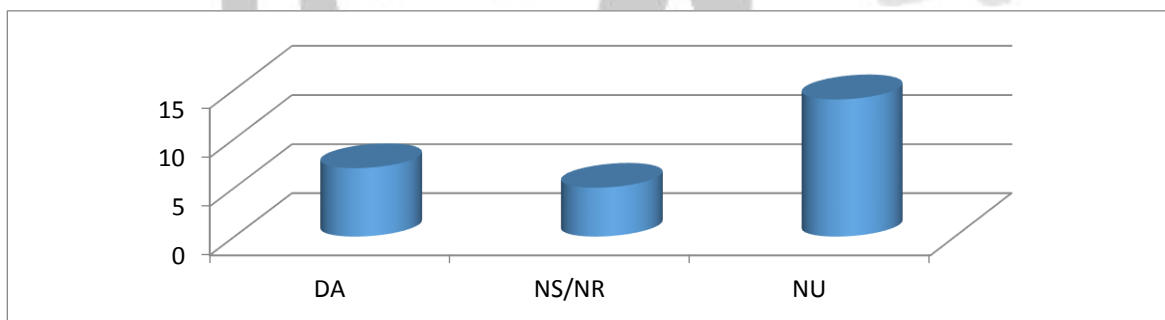
Cum afectează corupția imaginea instituțiilor publice?

Opinia publică și mass-media joacă un rol deosebit de important în combaterea corupției, aspect afirmat și subliniat și de documentele internaționale care stabilesc planuri și direcții de acțiune care să conducă la stoparea acestui flagel dar și de Programele Naționale Anticorupție.

Se consideră că Mass-media a căpătat din ce în ce mai multă influență asupra publicului, iar faptele de corupție sunt frecvent mediatizate. Prin aceasta sociologii apreciază că este influențat psihicul făptuitorului potențial cu privire la riscul ridicat de a fi prins. Din cele 26 de răspunsuri, 18 sunt în favoarea mediatizării luptei anticorupție pentru reducerea faptelor de corupție, în timp ce 2 respondenți consideră că mediatizarea nu conduce la reducerea faptelor de corupție, iar 6 dintre respondenți nu știu dacă există sau nu o legătură între cele două.

Pornind de la faptul că prevenirea și combaterea corupției constituie o prioritate pentru societatea românească în general, pentru autoritățile publice locale în special, se manifestă o preocupare constantă de îmbunătățire a calității actului administrativ prin introducerea unor măsuri eficiente de diminuare a fenomenului de corupție. Din totalul respondenților, 46% susțin ca în cadrul primăriei Municipiului Calafat sunt aplicate măsuri anticorupție, 38% nu au cunoștințe despre existența unor astfel de măsuri, iar 16% afirmă ca nu există astfel de măsuri la nivelul instituției.

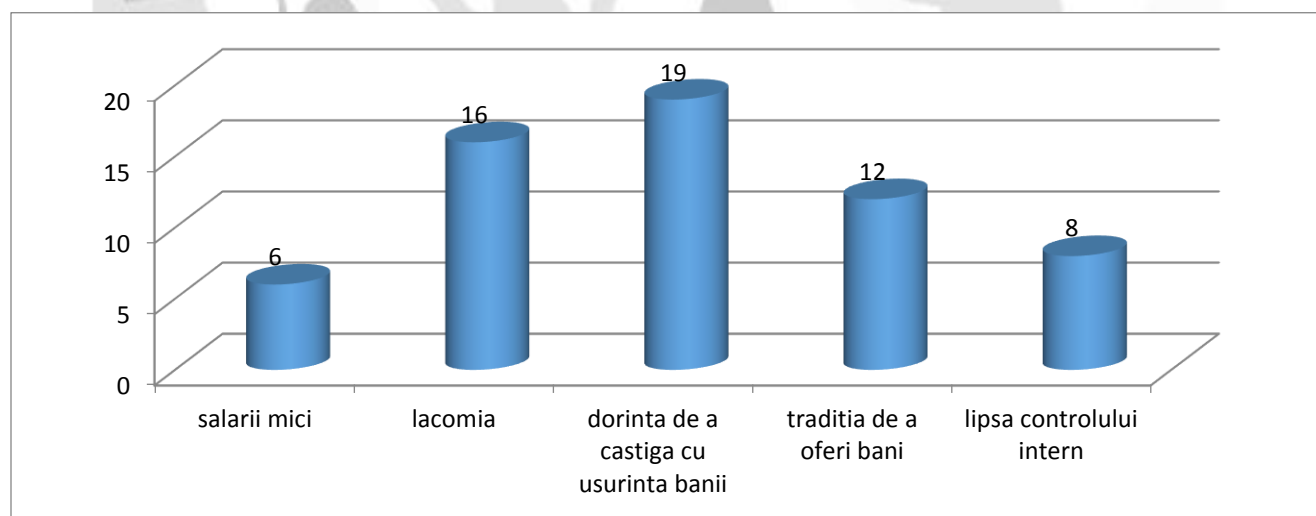
În cadrul Strategiei Naționale Anticorupție pe perioada 2016-2020 este cuprins un obiectiv esențial al acestei campanii, care este pe cât de simplu pe atât de eficient: creșterea gradului de educație anticorupție a personalului din administrația publică. De aceea am inclus în cadrul chestionarului aplicat o întrebare referitoare la instruirea în scopul aplicării de măsuri anticorupție și am constatat că mai mult de jumătate dintre respondenți nu au fost instruiți în acest sens, 5 dintre ei nu știu despre o astfel de instruire, doar 7 dintre ei au fost instruiți în scopul aplicării de măsuri anticorupție.

Dumneavoastră ați fost instruit în scopul aplicării măsurilor anticorupție?

Deși la nivel național au fost adoptate Strategii Naționale Anticorupție atât pentru perioada 2012-2015 conform HG 215/2012, cât și pentru perioada 2016-2020 conform HG 583/2016, care se află la dispoziția publicului și au fost frecvent mediatizate, constatăm că un procent de doar 35% dintre repondenți au luat cunoștință despre existența acestora. Diferența de 65% nu cunosc informații cu privire la existența la nivel național a unei strategii de luptă împotriva corupției.

Strategia Națională Anticorupție 2016-2020, adoptată prin HG 583/2016 are drept scop principal promovarea integrității, prin aplicarea riguroasă a cadrului normativ și instituțional de prevenire și combatere a corupției în România. Strategia urmărește printre altele, creșterea gradului de cunoaștere și înțelegere a standardelor de integritate de către angajații și beneficiarii serviciilor publice. Pornind de la această necesitate a cunoașterii SNA de către angajații primăriei am inclus în chestionar o întrebare referitoare la gradul de informare cu privire la măsurile de prevenire a corupției. Conform răspunsurilor la această întrebare am constatat că doar 19% dintre repondenți consideră că gradul de informare cu privire la măsurile de prevenire cuprinse în SNA 2016-2020 este bun la nivelul Primăriei Municipiului Calafat, în timp ce 35% dintre ei consideră că gradul de informare este slab. Apropape jumătate dintre respondenți nu știu sau nu doresc să răspundă la această întrebare.

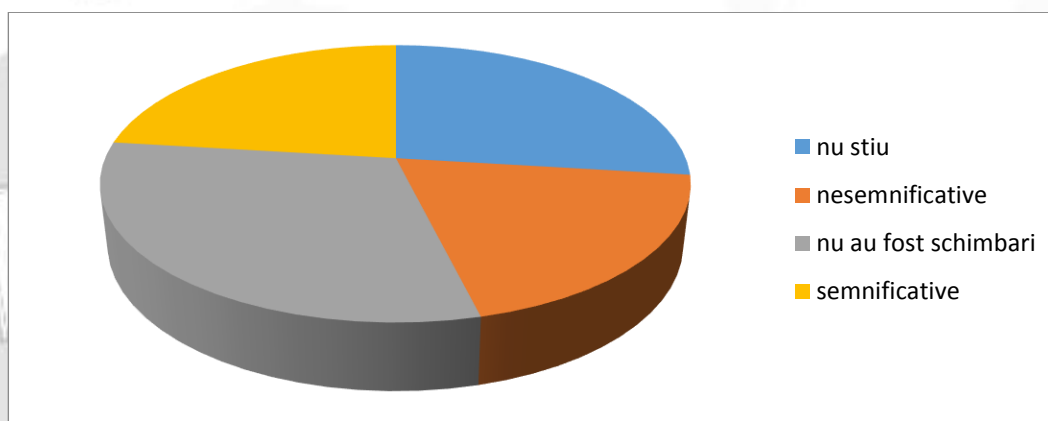

Care din următoarele motive cauzează apariția corupției după părerea dumneavoastră?

La baza actelor de corupție stau o serie de practici instituționale devenite practici comune, ceea ce schimbă într-o mare măsură comportamentul funcționarilor publici. Întrebarea noastră se referă tocmai la identificarea cauzelor care au dus la

aceste modificări de comportament. Cel mai des întâlnite cauze au fost cele de natură morală, respectiv dorința de a câștiga cu ușurință banii și lăcomia, în timp ce salariile mici și lipsa controlului intern sunt considerate cauze ale corupției de către un număr mai mic de repondenți.

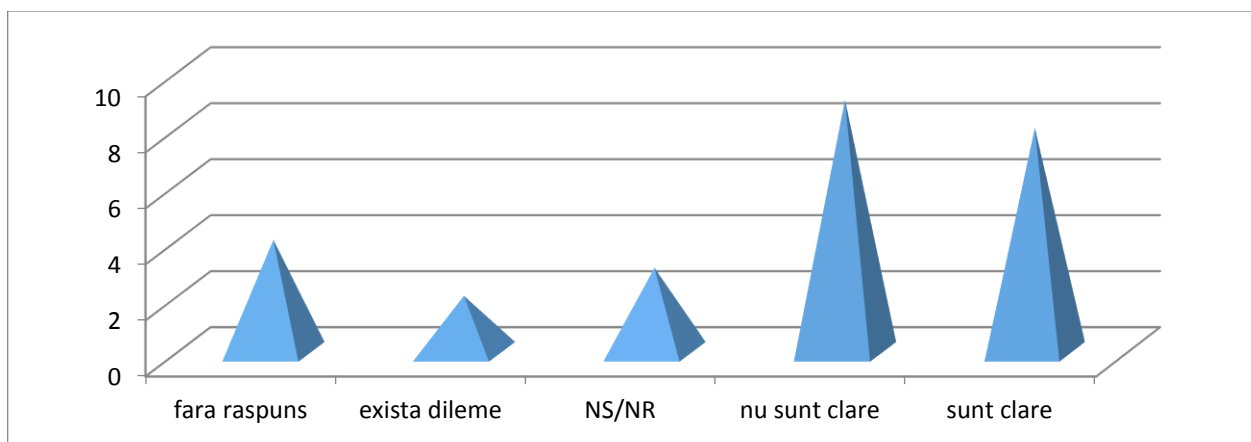
Ținând cont de contextul social actual în care prevenirea corupției reprezintă o prioritate națională, este de la sine înțeleasă necesitatea instituțională de a identifica și de a adopta permanent cele mai potrivite măsuri, care să se adreseze direct vulnerabilităților de corupție existente la nivelul primăriei. Am considerat că o modalitate foarte bună de evaluare a eficienței și a impactului activității de prevenire derulate la nivelul Primăriei Municipiului Calafat este aceea de a testa percepția angajaților din cadrul instituției cu privire la efectele produse de măsurile luate la nivelul primăriei.

Ce fel de schimbări au produs măsurile de prevenire a corupției în activitatea pe care o desfășurați?

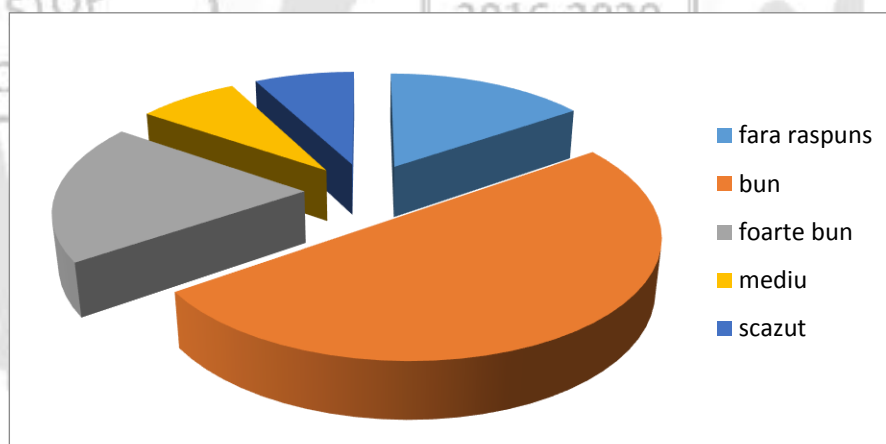
Astfel, 30% dintre repondenți consideră că măsurile preventive anticorupție aplicate în activitatea pe care o desfășoară nu au generat schimbări, în timp ce la polul opus, 23% consideră că schimbările produse au fost semnificative.

Prin Legea nr. 7/2004 a fost adoptat codul de conduită a funcționarilor publici, care reglementează normele de conduită profesională a funcționarilor publici. Aceste norme sunt obligatorii pentru funcționarii publici, precum și pentru persoanele care ocupă temporar o funcție publică, din cadrul autorităților și instituțiilor publice. Cu toate acestea am constatat prin sondajul realizat că 35% dintre repondenți consideră că regulile de comportament pentru funcționarii publici nu sunt clare, iar 30% consideră dimpotrivă că aceste reguli sunt clare. O parte mai mică a celor intervievați 7% consideră că există dileme în legătură cu regulile de comportament.

Credeți că regulile de comportament pentru funcționarii publici / personalul contractual / consilierii locali sunt clare?

Atunci când au fost chestionați cu privire la cunoașterea normelor de conduită specifice funcției, 50% dintre repondenți consideră că au un nivel de cunoaștere bun, 19% consideră că nivelul de cunoaștere a normelor de conduită este foarte bun, pe când 7% consideră că au un nivel scăzut și respectiv, mediu de cunoaștere.

Cum vă evaluați dvs. gradul de cunoaștere a normelor de conduită specifice funcției dvs.?

Conform legii în situația în care există un conflict de interese, funcționarul este obligat să se abțină de la rezolvarea cererii, luarea deciziei sau participarea la luarea unei decizii și să-l informeze de îndată pe șeful ierarhic căruia îi este subordonat direct.

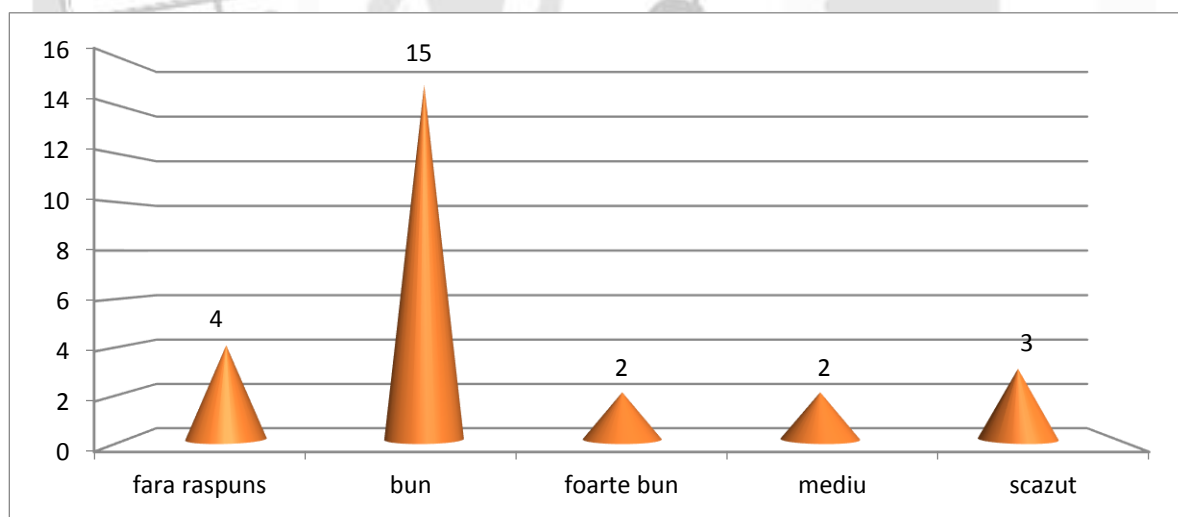
De aceea, considerăm foarte important gradul de cunoaștere de către angajații din Primăria Municipiului Calafat a normelor privind conflictul de interese. Am constatat astfel, că 70% dintre repondenți au un grad de cunoaștere bun și foarte bun

a normelor privind conflictul de interese, iar un nivel scăzut de cunoaștere au doar 11% dintre ei.

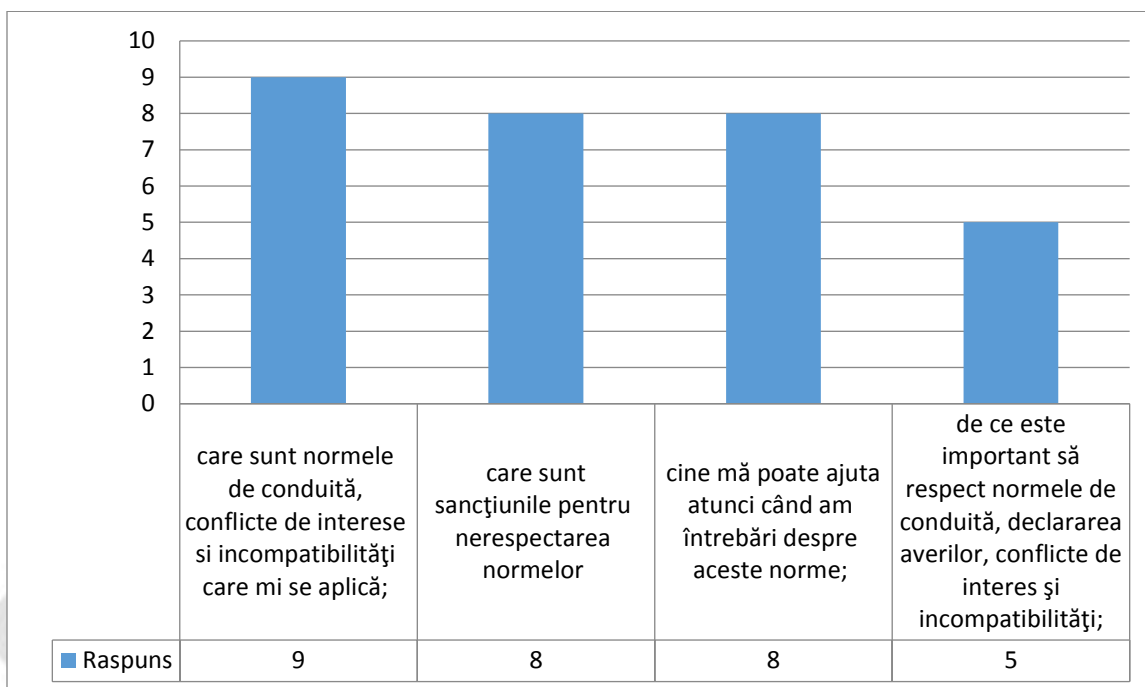
Cum vă evaluați dvs. gradul de cunoaștere a normelor privind conflictul de interese (concept, reglementare, verificare)?

Incompatibilitățile reflectă acele situații în care un oficial public exercită mai multe funcții în același timp, deși este interzis de lege. Dintre repondenți 65% consideră că au un grad bun și foarte bun de cunoaștere a normelor privind incompatibilitățile, iar 7% au un nivel mediu de cunoștințe în acest sens.

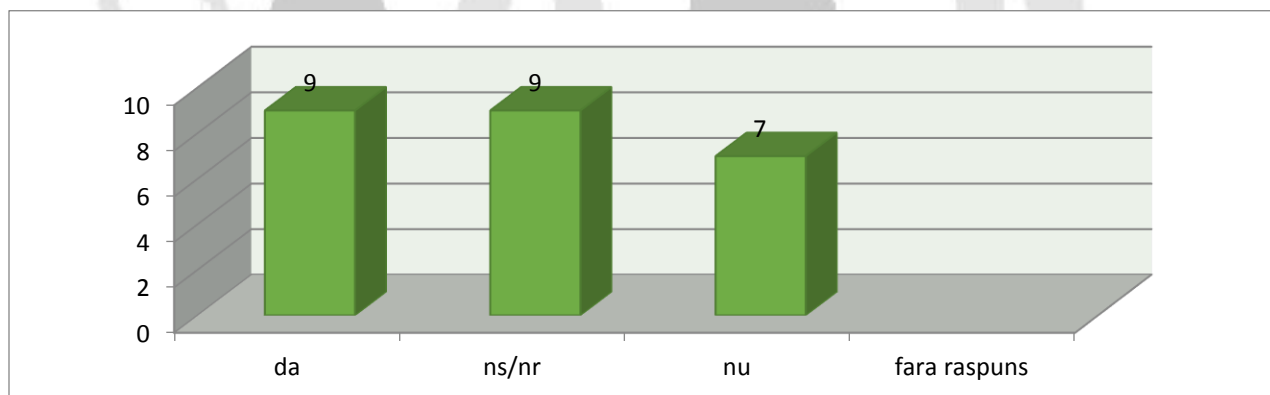
Cum vă evaluați dvs. gradul de cunoaștere a normelor privind incompatibilitățile (concept, reglementare, verificare)?

Faptul că cei mai mulți dintre repondenți solicită informare suplimentară cu privire la normele de conduită, conflict de interese și incompatibilități întărește rezultatul obținut la întrebările anterioare cu privire la aceste domenii.

În care din următoarele domenii considerați că aveți nevoie de informare suplimentară: [Puteți alege una sau mai multe variante]

Analizând răspunsurile observăm că nu există suficiente informații cu privire la sancțiunile aplicate pentru nerespectarea normelor în cauză, dar nici cu privire la persoanele responsabile cu informarea în aceste situații.

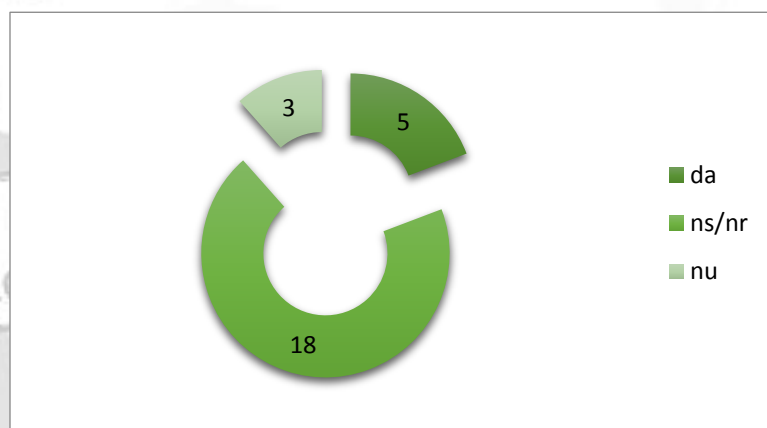

În cadrul instituției dumneavoastră este aprobată o politică de prevenire a fraudei și corupției?

Prevenirea fraudei și corupției constituie o prioritate pentru societatea românească în general, dar mai ales pentru autoritățile publice locale, fapt ce a determinat o preocupare constantă pentru îmbunătățirea calității actului administrativ prin introducerea unor politici de prevenire a acestor fenomene.

Așa cum se poate observa din rezultatul chestionarului, doar 35% dintre respondenți susțin că în cadrul instituției există o politică de prevenie a fraudei și corupției, în timp ce diferența de 65% susțin că nu există o astfel de politică sau nu au cunoștințe despre existența acesteia.

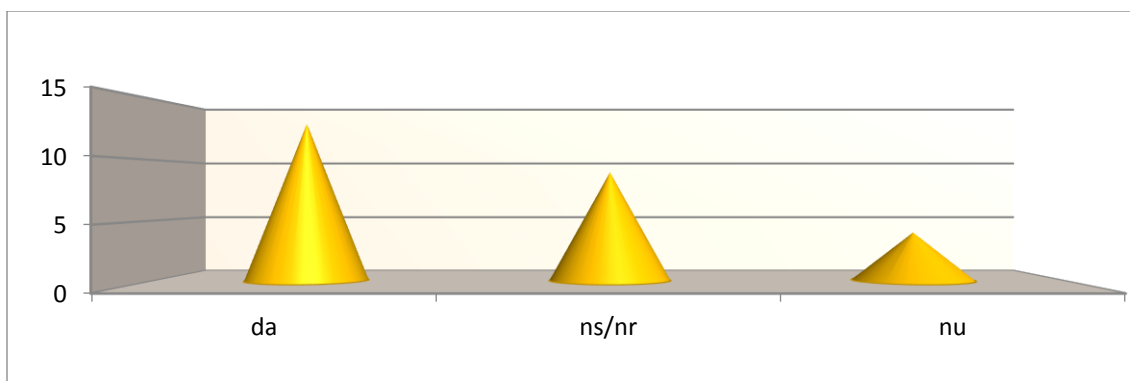
Unul din obiectivele urmărite în cadrul Strategiei Naționale Anticorupție vizează colaborarea între instituțiile publice locale și partenerii acestora în vederea evitării și combaterii faptelor de corupție.

În cadrul instituției dumneavoastră sunt stabilite angajamente anticorupție în raport cu partenerii?

Din analiza efectuată rezultă că, la nivelul Primăriei Municipiului Calafat, 69% dintre cei intervievați nu știu despre existența unor angajamente în acest sens, iar 11% susțin că nu există angajamente anticorupție în raport cu partenerii. Doar 19% din totalul respondenților susțin că există astfel de angajamente în raport cu partenerii la nivelul instituției.

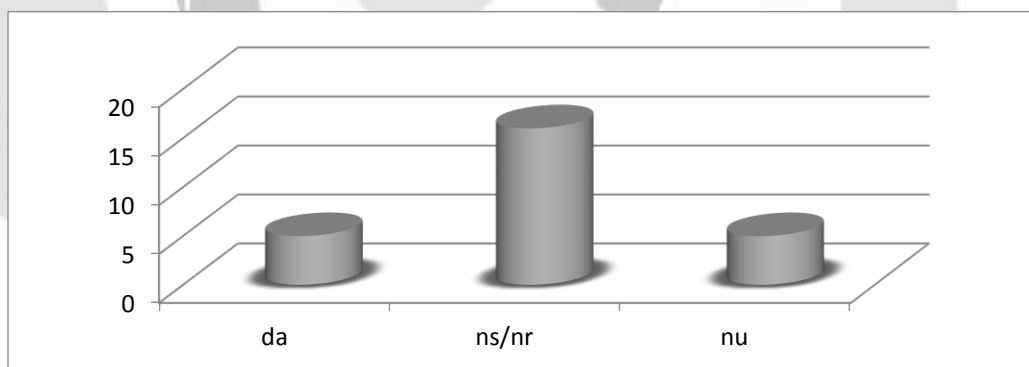
Studiile recente au evidențiat că angajații instituției se simt adesea prea intimidăți pentru a semnală faptele de corupție, percepute ca fiind tot mai prezente în mediul profesional, în pofida materializării numeroaselor mecanisme de protecție și existenței, pentru fiecare dintre ei, a unei datorii în acest sens, rezultată în virtutea codurilor de conduită.

Sunt încurajați angajații să denunțe încercările de implicare a lor în manifestări de corupție?

Pe plan intern, în cadrul Primăriei Municipiului Calafat, 50% dintre repondenți declară că angajații sunt încurajați să denunțe încercările de implicare a lor în manifestări de corupție. Cealaltă jumătate a celor chestionați nu știu sau consideră că nu sunt încurajați să denunțe posibile fapte de corupție.

Analizând rezultatul chestionarului, observăm că doar 19% din răspunsuri confirmă că este instituit un mecanism real și funcțional de denunțare a manifestărilor de corupție. Îngrijorător este faptul că 62% dintre repondenți nu știu despre existența unui astfel de mecanism, în timp ce 19% susțin că un astfel de mecanism nu exista la nivelul instituției.

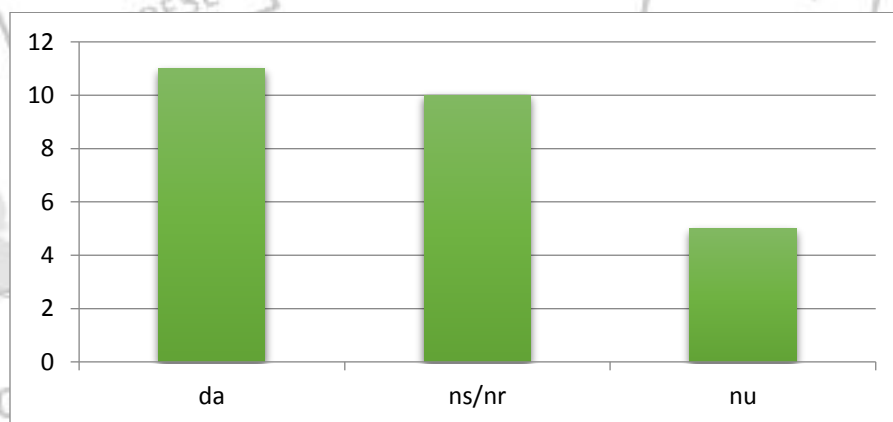

În cadrul instituției dumneavoastră este instituit un mecanism de denunțare a manifestărilor de corupție?

Astfel, se crează situația în care angajații nu dispun de cunoștințe suficiente în denunțarea manifestărilor de corupție și nu sunt încurajați să denunțe în lipsa unui mecanism prestabilit, care să protejeze într-un anumit mod denunțatorul. Situația descrisă supragenerează continuu riscuri de corupție, iar stoparea acestora se poate realiza prin noi abordări interne în domeniul anticorupției.

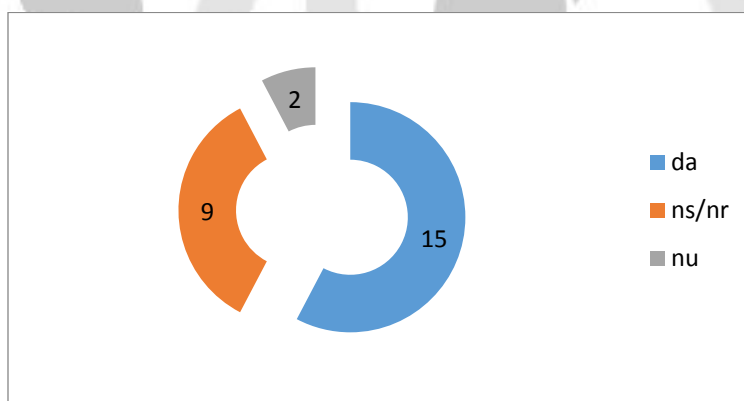
În ceea ce privește existența faptelor de corupție în cadrul instituției analizate, 42% dintre repondenți au cunoștințe despre astfel de situații, iar 38% nu știu sau nu doresc să răspundă la acest item. Doar 19% dintre cei chestionați susțin ca în cadrul instituției nu au fost semnalate cazuri sau suspiciuni de corupție.

O parte din cei care au afirmat că au cunoștințe referitoare la fapte de corupție, au exemplificat astfel de fapte după cum urmează: fraude cu mijloace financiare conform raportului Curții de Conturi, afaceri oneroase cu banul public, achiziționarea de bunuri la prețuri supraevaluate, lucrări scumpe și fără utilitate, studii de fezabilitate la prețuri mari și fără a avea utilitate.

Au existat cazuri de corupție sau suspiciuni de acest gen în cadrul instituției dumneavoastră?

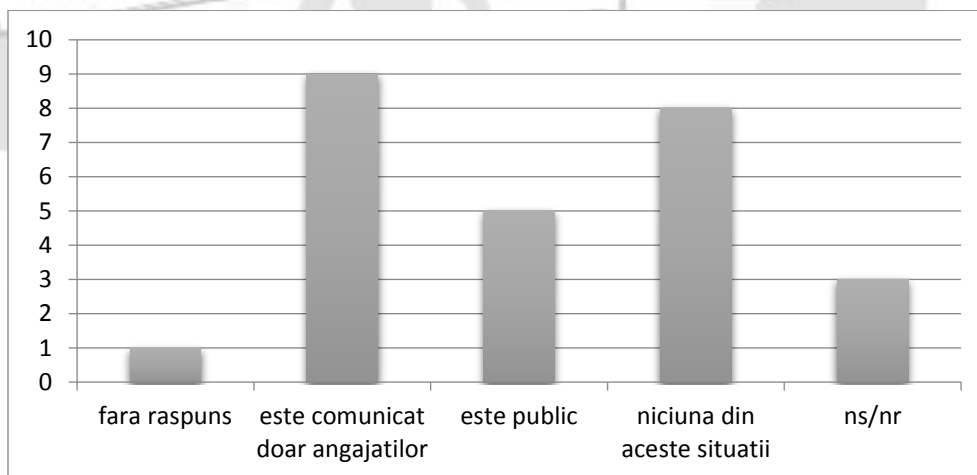
Respectarea normelor de etică și deontologie profesională reprezintă una din măsurile anticorupție și constituie unul dintre pilonii fundamentali pentru cultivarea integrității instituționale.

În cadrul instituției dumneavoastră este aprobat un cod de etică/ conduită profesională?

Repondenții afirmă clar că în cadrul instituției este aprobat un cod de etică/conduită profesională (58%), comparativ cu cei 7% dintre aceștia care susțin că nu există un astfel de cod. Este de luat în calcul faptul că un procent de 34% dintre cei chestionați nu au dorit să răspundă sau nu au cunoștință despre existența unui astfel de cod în instituția în care își desfășoară activitatea. Cu toate acestea, din discuțiile cu reprezentanții instituției, am constatat că regulile de bază privind conduita profesională sunt incluse în regulamentul intern al aparatului de specialitate al Primăriei Municipiului Calafat.

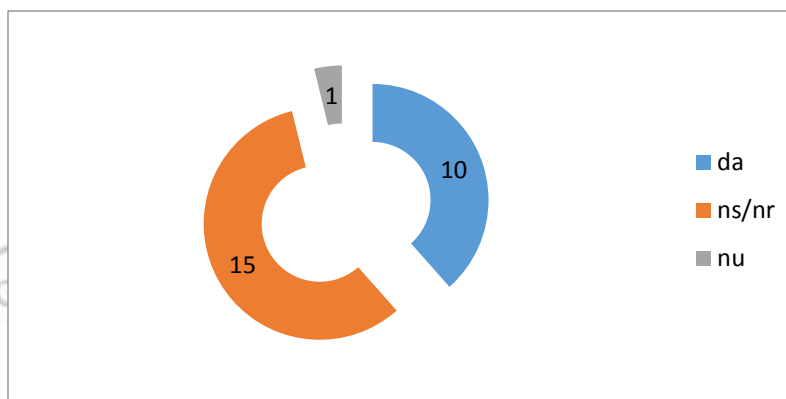
Pentru a putea acționa în conformitate cu valorile entității publice, salariații au nevoie de sprijin și de o comunicare deschisă, în special atunci când este vorba despre ajutorul acordat pentru rezolvarea dilemelor și a incertitudinilor în materie de conduită adecvată. De aceea este foarte important modul în care normele de conduită sunt aduse la cunoștința funcționarilor. Din datele culese prin chestionarul realizat a reieșit că la nivelul Primăriei Municipiului Calafat 35% dintre repondenți consideră că acest cod este comunicat doar angajaților, 19% susțin că aceste aspecte sunt publice, pe când 31% consideră că niciuna din aceste afirmații nu este valabilă în cadrul instituției lor. Există și un procent de 11% care nu știu sau nu doresc să-și exprime părerea referitor la aceste aspecte.

Dacă există un astfel de cod, care este gradul de conștientizare al acestuia?

Încălcarea de către funcționarii publici, cu vinovăție a îndatoririlor corespunzătoare funcției publice pe care o dețin și a normelor de conduită profesională și civică prevăzute de codul de conduită, constituie abatere disciplinară care atrage răspunderea disciplinară a funcționarilor publici. Din aceste considerente am chestionat funcționarii publici din cadrul Primăriei Municipiului Calafat cu

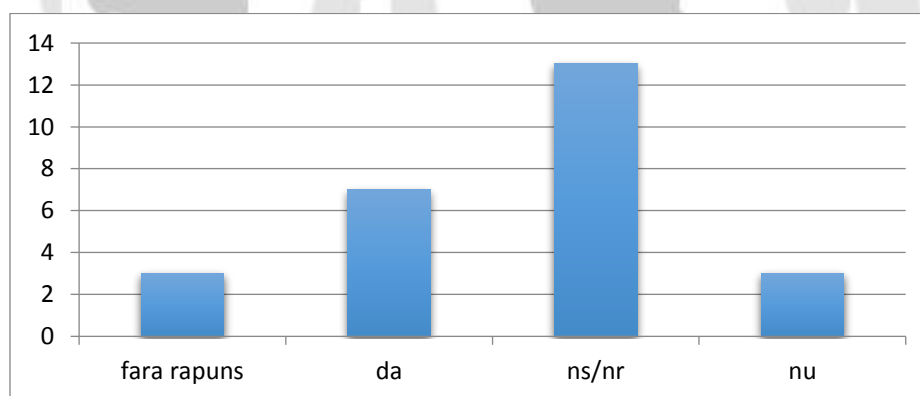
privire la măsurile disciplinare luate de conducere în cazul încălcării codului/regulamentului intern de funcționare.

Conducerea ia măsuri disciplinare adecvate atunci când este încălcat acest cod?

Am constatat că 58% dintre repondenți nu știu dacă sunt luate în cadrul instituției lor astfel de măsuri, doar 38% știu că sunt luate astfel de măsuri disciplinare, iar un repondent spune că nu sunt luate astfel de măsuri. Au fost descrise succint astfel de măsuri luate la nivelul instituției ca fiind: sancțiuni disciplinare și desfacerea contractelor de muncă a celor vinovați.

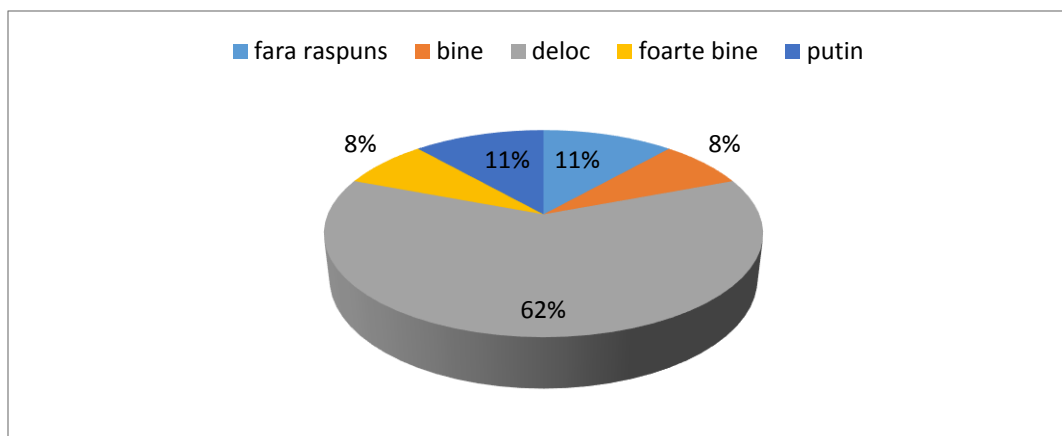
În spiritul legii, activitatea consilierilor de etică este foarte importantă într-o instituție publică și nu trebuie să se limiteze la completarea unor rapoarte, ci trebuie să fie mult mai amplă. Consilierul de etică trebuie să aplice metode și instrumente care să sprijine respectarea de către funcționarii publici a principiilor și normelor de conduită.

La nivelul instituției dumneavoastră există consilier de etică?

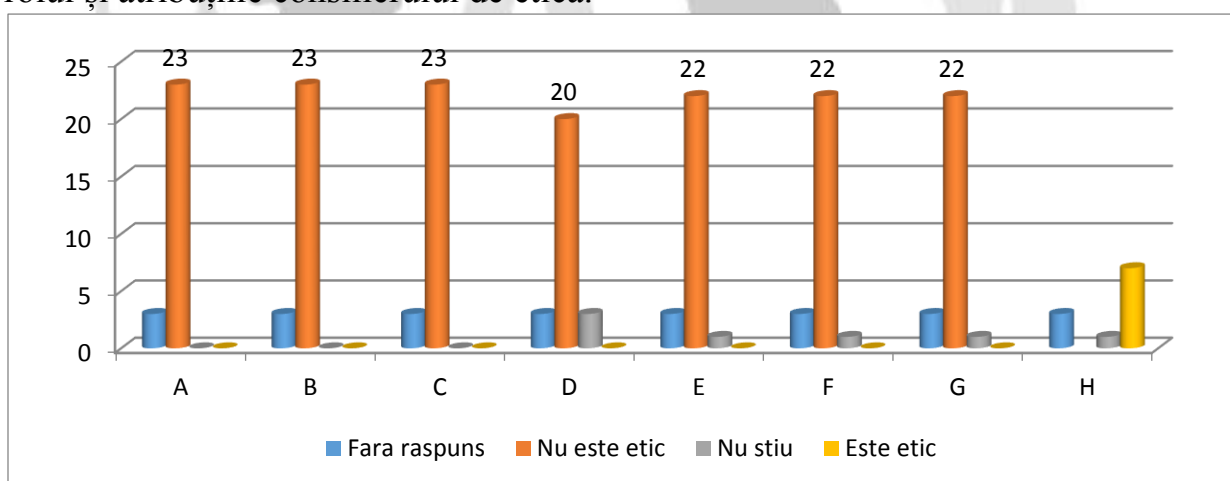
La nivelul Primăriei Municipiului Calafat am constatat că 50% dintre repondenții la chestionarul aplicat nu știu sau nu doresc să răspundă la întrebarea referitoare la existența consilierului de etică, iar 27% dintre ei spun că există o astfel

de persoană desemnată la nivelul instituției. Doar 11% afirmă ferm că nu există în instituție un consilier de etică.

Cât de bine cunoașteți atribuțiile și rolul consilierului de etică din instituția dvs.?

Activitatea funcționarilor publici, desemnați drept consilieri de etică, are o relevanță deosebită din perspectiva atribuțiilor prevăzute de lege, iar asumarea unui comportament proactiv în exercitarea acestor atribuții oferă premise pentru consolidarea rolului și contribuției consilierilor de etică la respectarea cerințelor de etică și integritate în administrația publică. Am considerat necesar să vedem dacă funcționarii din Primăria Municipiului Calafat cunosc atribuțiile și rolul pe care un astfel de consilier le are în cadrul instituției lor. Cum era de așteptat, datorită răspunsurilor la întrebările anterioare, 62% dintre cei chestionați nu cunosc deloc care sunt aceste atribuții, în timp ce doar 15% dintre ei cunosc bine și foarte bine rolul și atribuțiile consilierului de etică.

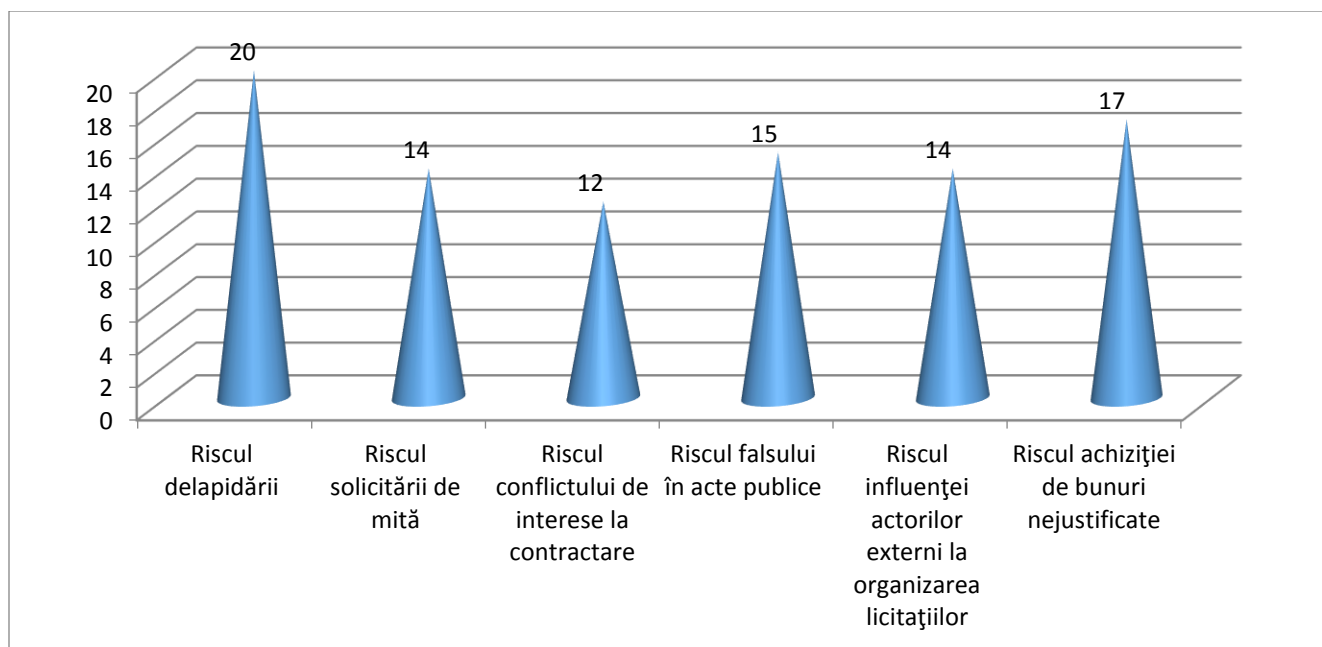
În general, credeți că este etic sau nu este etic (moral) ca un funcționar public.....?

Variantele de răspuns sunt:

- A - să înlocuiască rapoartele și cifrele reale cu unele false
- B - să favorizeze cererea unei cunoștințe deși sunt multe cereri care așteaptă
- C - care știe că un coleg de-al său este în conflict de interese să îi transmită acestuia voalat că are informații despre aceste lucruri pentru a îi cere un favor
- D - care știe că o persoană din conducere sau coleg este în conflict de interese, să nu spună nimic
- E - atunci când pleacă într-o delegație să le ceară celor de la hotel să îi treacă și cheltuielile de masă în factura pentru camera dar să nu menționeze în factură acest lucru pentru a putea deconta banii de diurnă
- F - să contrasemneze un document la insistențele superiorului său ierarhic deși știe că documentul nu este corect întocmit
- G - să rezolve mai întâi cererea persoanei de la care a primit o mică atenție și apoi să se ocupe și de celelalte cereri, chiar dacă celelalte au fost depuse înainte
- H - care știe că o persoană din conducere (ce îi este superior ierarhic) este în conflict de interese să facă publice aceste informații sub anonim

Analizând răspunsurile repondenților cu privire la ceea ce este sau nu este etic pentru un funcționar public observăm că marea majoritate (peste 80% din total) aprobă ca nu este etic ca un funcționar public să înlocuiască rapoartele și cifrele reale cu unele false, să favorizeze cererea unei cunoștințe deși sunt multe cereri care așteaptă, să știe că un coleg de-al său este în conflict de interese și să îi transmită acestuia voalat că are informații despre aceste lucruri pentru a îi cere un favor, să știe că o persoană din conducere sau coleg este în conflict de interese și să nu spună nimic, când pleacă într-o delegație să le ceară celor de la hotel să îi treacă și cheltuielile de masă în factura pentru camera dar să nu menționeze în factură acest lucru pentru a putea deconta banii de diurnă, să contrasemneze un document la insistențele superiorului său ierarhic deși știe că documentul nu este corect întocmit și să rezolve mai întâi cererea persoanei de la care a primit o mică atenție și apoi să se ocupe și de celelalte cereri, chiar dacă celelalte au fost depuse înainte.

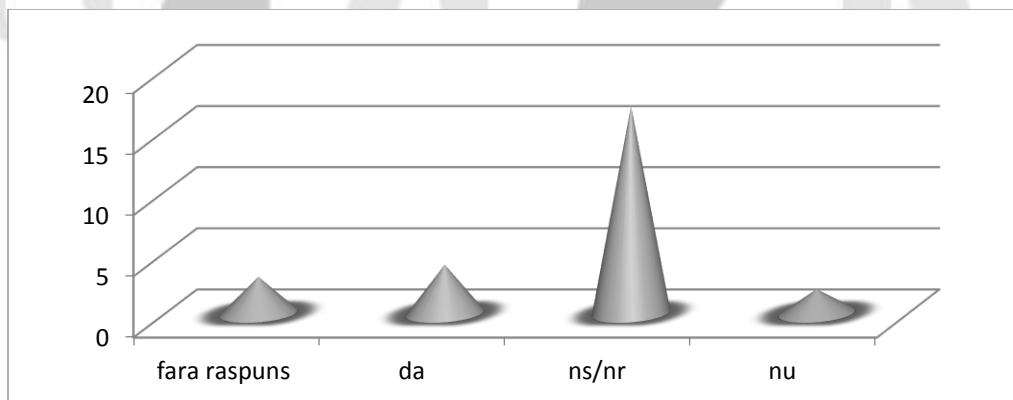
Însă, în ceea ce privește faptul că un funcționar public care știe că o persoană din conducere (ce îi este superior ierarhic) este în conflict de interese să facă publice aceste informații sub anonim, este considerat a fi un gest etic de 27% dintre repondenți, în timp ce restul fie consideră că nu este etic ca astfel de informații să se facă publice, fie nu știu sau nu vor să răspundă la întrebare.

Care din riscurile enumerate considerați că sunt cele mai grave în cadrul instituției? [Puteți alege una sau mai multe variante]

În ceea ce privește riscurile la care este expusă instituția analizată, constatăm că riscul delapidării este considerat de către repondenți cel mai frecvent, urmat de riscul achiziției de bunuri, lucrări sau servicii nejustificate sau inutile. De luat în seama sunt și celelalte riscuri întrucât peste 50% dintre repondenți le consideră amenințătoare pentru instituția în care activează.

Una din măsurile de asigurare a integrității instituționale o reprezintă respectarea regimului juridic al conflictului de interese.

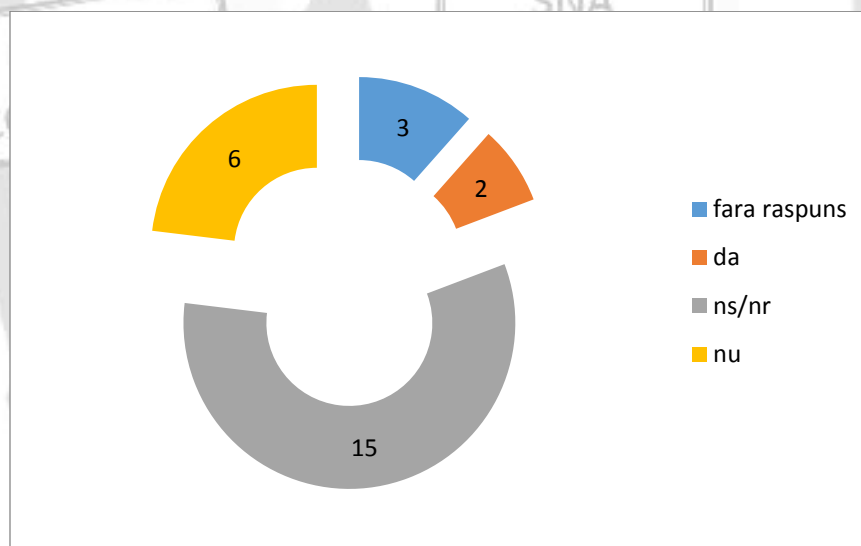

În cadrul instituției dumneavoastră este aprobată o politică de identificare și tratare a conflictului de interese?

Aproximativ 73% dintre repondenți declară că nu știu sau nu este aprobată o politică de identificare și tratare a conflictului de interese în cadrul instituției și doar 15% declară că este aprobată o astfel de politică în cadrul Primăriei Municipiului Calafat. Din păcate, 11% dintre cei chestionați nu au răspuns la această întrebare, dovedind probabil tot o lipsă de cunoaștere cu privire la conflictul de interese.

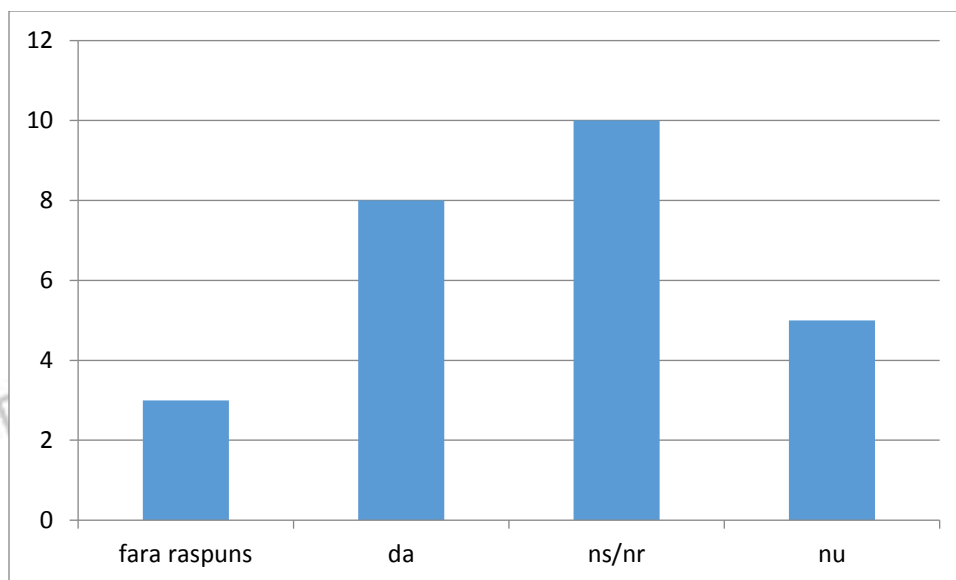
În cazul conflictului de interese, legislația precizează că funcționarul public este obligat să se abțină de la rezolvarea cererii, luarea deciziei sau participarea la luarea unei decizii și să-l informeze de îndată pe șeful ierarhic căruia îi este subordonat, în caz contrar, va răspunde disciplinar, administrativ, civil ori penal potrivit legii.

Ca urmare a chestionarului aplicat a reieșit că 58% dintre repondenți nu știu dacă au existat cazuri de încălcare a regimului conflictelor de interese, 23% din total susțin că nu au existat astfel de cazuri în instituție, în timp ce 8% au afirmat că au cunoștință despre existența unor astfel de conflicte la nivelul instituției în care activează.

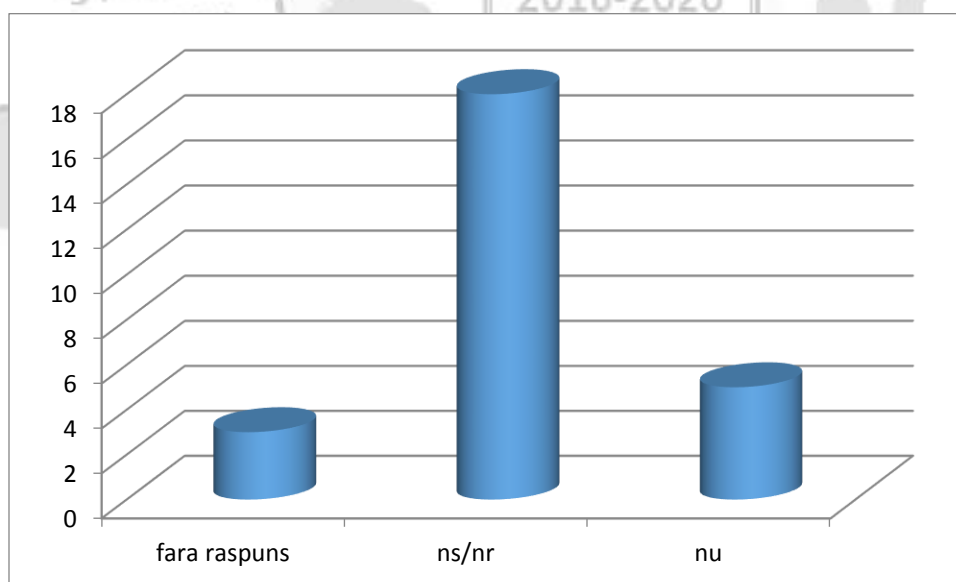

Aveți cunoștință dacă au fost constatate cazuri de încălcare a regimului conflictelor de interese în instituția dumneavoastră?

În ceea ce privește implicarea angajaților sau conducerii primăriei în cauză în cadrul unor dosare penale în legătură cu activitatea de serviciu, 8 din cei 26 de repondenți afirmă că există astfel de spețe, în timp ce 5 cinci repondenți susțin că nu există astfel de situații, iar restul nu știu sau nu doresc să răspundă acestei întrebări.

Conducerea și angajații instituției au fost sau sunt vizați în cadrul cauzelor penale în legătură cu activitatea de serviciu (fals în acte, delapidare, abuz/depășirea atribuțiilor de serviciu, corupere etc.)?

Conducerea instituției a fost vizată în cadrul actelor de constatare a Agenției Naționale de Integritate (CNI) pentru nedeclararea averii, conflict de interese, incompatibilități etc. ?

În strânsă legătură cu întrebările anterioare, funcționarii au fost chestionați dacă au cunoștințe referitoare la eventuale acte de constatare de către ANI a unor

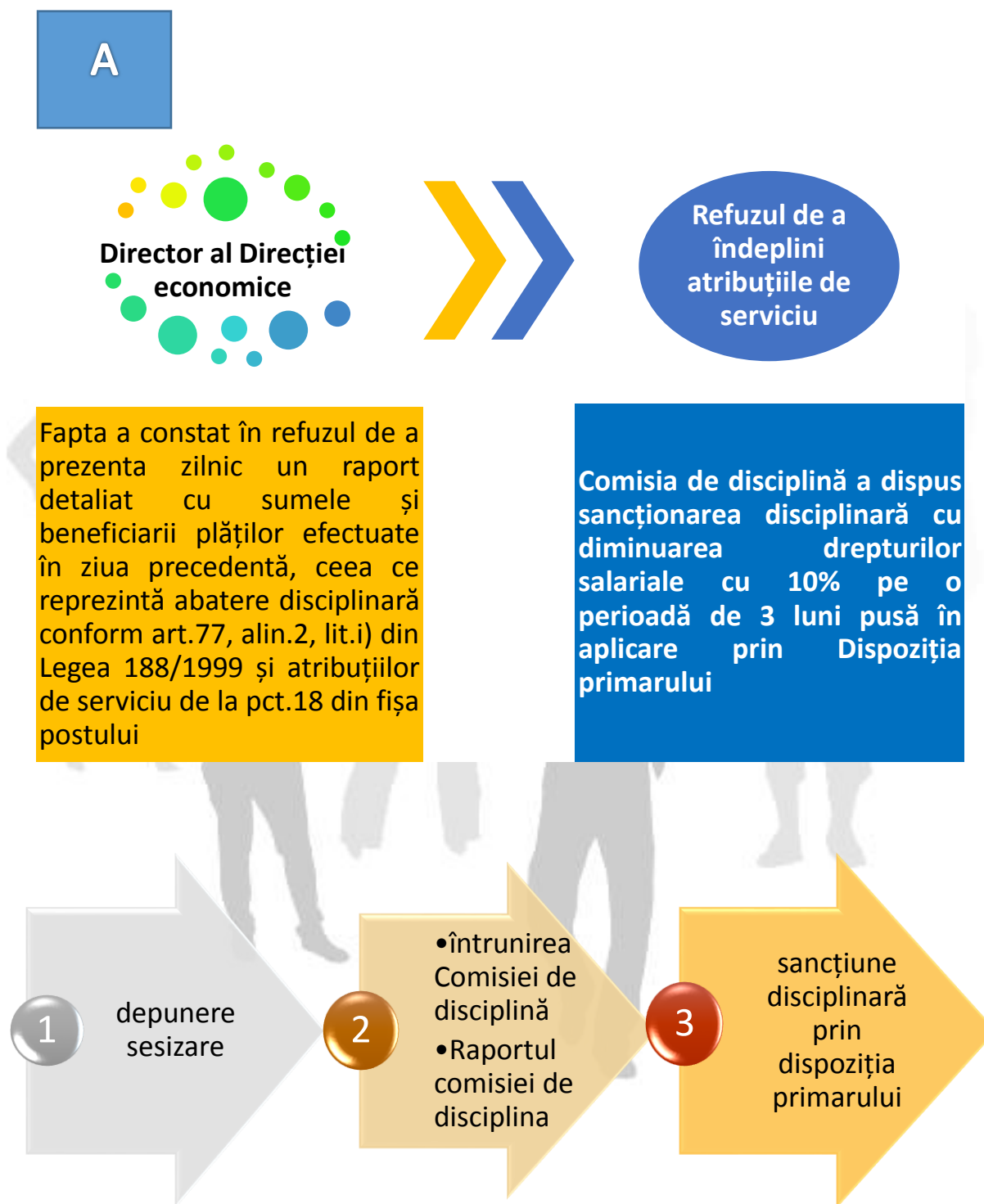
cazuri de nedeclare a averii, conflictelor de interese și incompatibilități. Aproximativ 70% din cei intervievați au răspuns că nu știu despre existența unor astfel de cazuri la nivelul instituției lor, iar 19% declară că nu există niciun astfel de caz. Și la această întrebare 11% s-au abținut de la răspuns, nedorind să coopereze în acest sens.

Concluzii

Am identificat la nivelul Primăriei Municipiului Calafat necesitatea unei schimbări de abordare a managementului în domeniul anticorupției, fiind necesar să se pună accentul pe măsurile de promovare a integrității instituționale având ca repere principale:

- implementarea codului etic și informarea angajaților despre prevederile acestuia, eventual publicarea lui pe site-ul primăriei. El va cuprinde în mod obligatoriu prevederi ce fac referire la: regimul cadourilor; politica conflictului de interese; neimplicarea în acte de corupție; sancțiuni aplicabile pentru nerespectare;
- considerăm necesară o mai bună implicarea a consilierului de etică desemnat la nivelul instituției în conștientizarea codului de etică în rândul angajaților primăriei;
- asigurarea participării propriilor angajați la cursuri privind normele etice și de conduită;
- introducerea în tematica de formare profesională a modulelor pe tema integrității;
- rigiditatea și teama angajaților de a raporta diferite cazuri de nedeclararea averii, conflictului de interese, incompatibilității;
- aprobarea și promovarea unui autentic mecanism de denunțare a ilegalităților și a influențelor necorespunzătoare în cadrul primăriei.

3.2. Exemple de bune practici aplicate la nivelul Primăriei Municipiului Calafat în soluționarea unor cazuri de încălcare a îndatoririlor corespunzătoare funcției publice pe care o dețin și a normelor de conduită profesională și civică

B

Încălcarea
normei de
conduită

Funcționarul a declanșat prin comportamentul său un conflict incompatibil cu relațiile bazate pe respect, buna credință, amabilitate și corectitudine, încălcând norma de conduită prevăzută la art.12 din Legea nr.7/2004

Comisia de disciplină a dispus sancționarea disciplinară cu mustrare scrisă pusă în aplicare prin Dispoziția primarului

1

depunere
sesizare

2

- Întrunirea Comisiei de disciplină
- Raportul comisiei de disciplina

3

sancțiune
disciplinară
prin
dispoziția
primarului

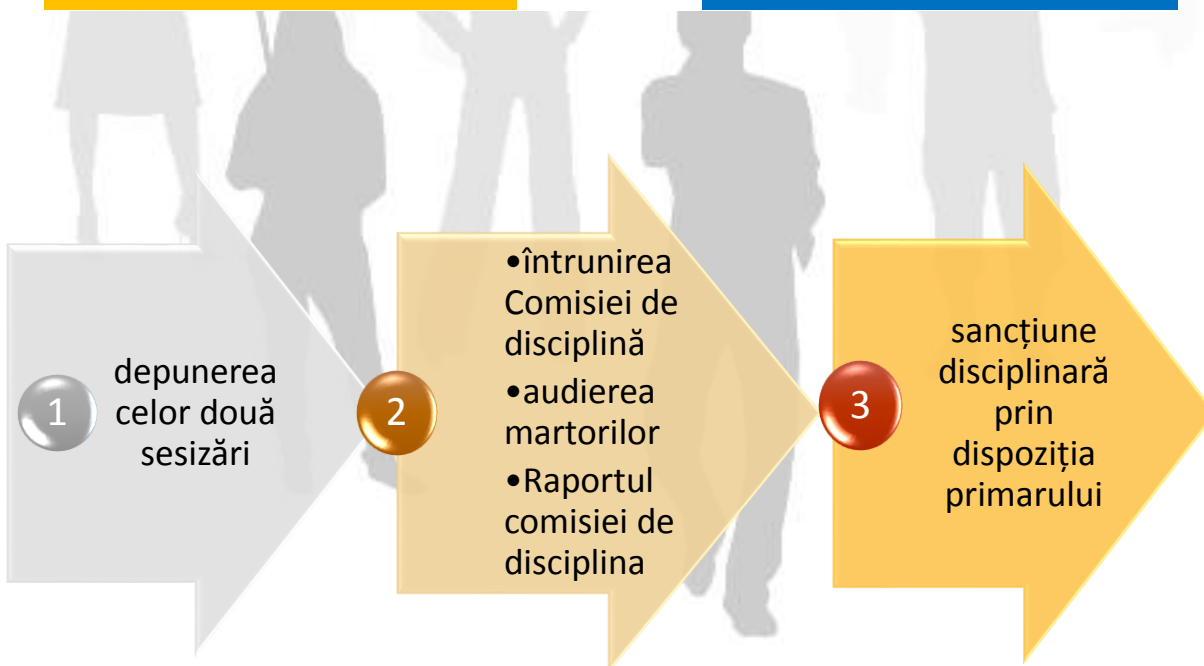
C

**Încălcarea
normei de
conduită**

Polițistul local a declanșat prin comportamentul său un conflict incompatibil cu relațiile bazate pe respect, buna credință, amabilitate și corectitudine, încălcând norma de conduită prevăzută la art.12 din Legea nr.7/2004 coroborat cu art.23 din aceeași lege

Comisia de disciplină a dispus sancționarea disciplinară cu mustrare scrisă pusă în aplicare prin Dispoziția primarului

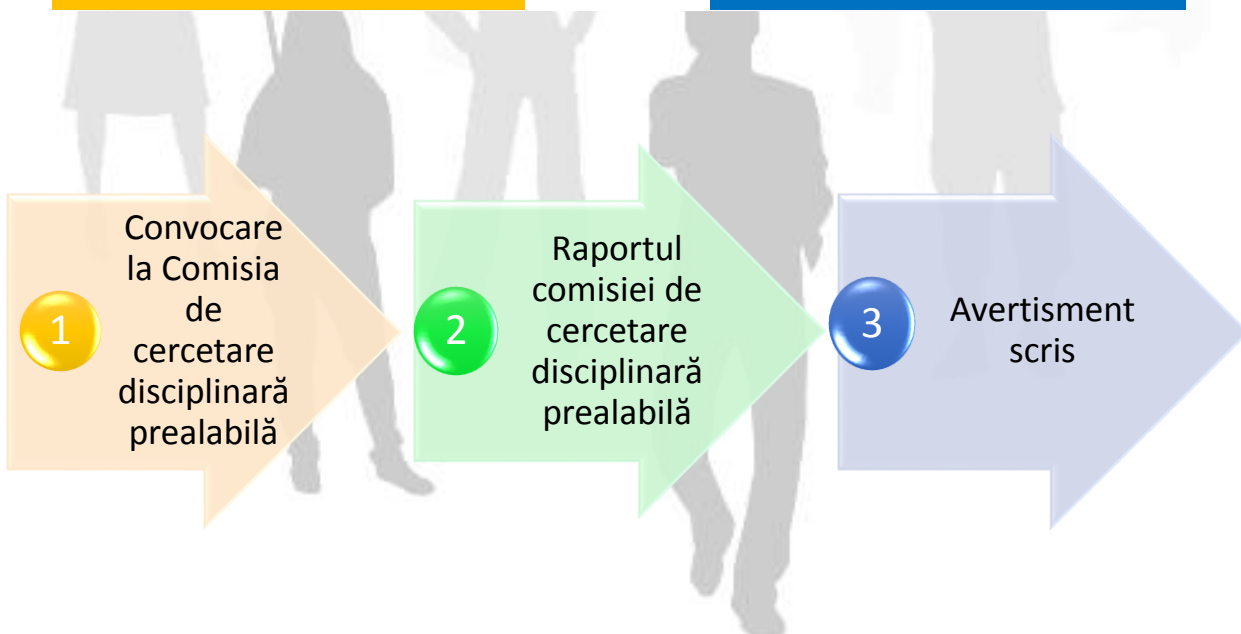
D

neremitere
documente
solicitate

Administratorul public a refuzat nejustificat să prezinte compartimentului de audit public intern documentele solicitate, încălcând prevederile art. 18, alin.2-3 din Legea privind auditul intern

Comisia de cercetare disciplinară prealabilă a formulat un avertisment scris, ținând cont de faptul că administratorul public nu a mai avut alte abateri anterior.

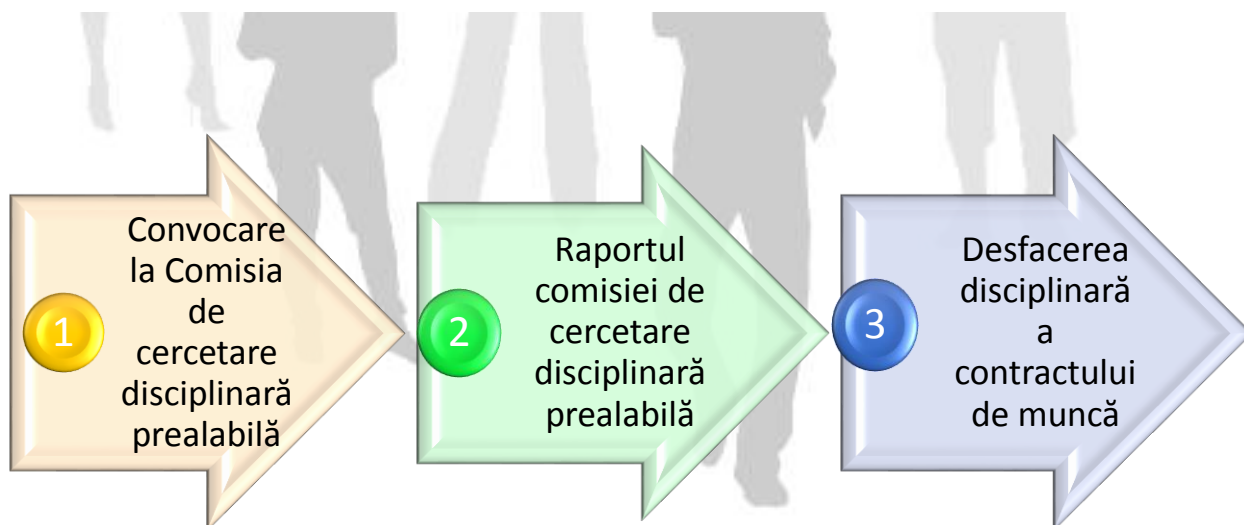
E

încălcare norme metodologice privind angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor publice

Administratorul public a aplicat viza „bun de plată” pe facturi ale căror documente justificative erau în copie; a angajat cheltuieli fără viza CFP și fără existența creditelor bugetare; a acordat abuziv spre folosință abonamente de telefonie și posibile beneficii constând în aparatură către persoane care nu aveau calitatea de angajați ai primăriei, încălcând art.24, alin 2 și 3 din Legea nr. 276/2006 și art. 6 alin .1 lit. a din OG nr. 119/1999

Comisia de cercetare disciplinară prealabilă a decis desfacerea disciplinară a contractului de muncă

F

încălcare
atribuții din
fișa postului

Gestionarul nu a convocat comisia de recepție, a eliberat bunuri din gestiune fără să respecte prevederile legale și din fișa postului, nu a întocmit fișe de magazie pentru bunurile intrate, a semnat rubrica Compartiment de specialitate excedând atribuțiile din fișa postului, încălcând astfel Legea contabilității, legea nr. 82/1991 și Ordinul nr. 2634.2015 privind documentele financiar-contabile și pct. 8 și 9 din fișa postului

Comisia de cercetare disciplinară prealabilă a decis desfacerea disciplinară a contractului de muncă

G

Casier în cadrul
Direcției Urbanism

refuzul de a
exercita
atribuțiile
delegate

Casierul a refuzat să îndeplinească atribuțiile de serviciu delegate, justificând lipsa de experiență și probleme de sănătate fără a prezenta documente care să justifice imposibilitatea exercitării atribuțiilor delegate. Prin modul cum a procedat a încălcat prevederile art. 39, alin. 2, lit. a,b,g) din Codul Muncii și ale lit.M.2) litera a din contractul individual de muncă și pct 11 din fișa postului.

Comisia de cercetare disciplinară prealabilă a decis reducerea salariului pe o perioadă de o lună cu 5%.

BIBLIOGRAFIE

1. Achim, V.M., *Corupția și economia subterană: teorii și studii*, Universitatea Babes-Bolyai, Presa Universitară Clujană, Cluj-Napoca, 2017.
2. Badea, C., Pavel, F., *Transparență și participare în administrația publică – Ghid de bune practici*, Asociația Asistență și programe pentru Dezvoltare Durabilă-Agenda 21 în cadrul proiectului *Transparență și participare în administrația publică*.
3. Dimitriu, M., *Corupția ne privește pe toți! Ghid de bune practici*. Asociația Asistență și programe pentru Dezvoltare Durabilă-Agenda 21.
4. Giurgiu, A.D., Stroe-Baboi A., Luca S., *Corupția în administrația publică locală*, București, Editura Fundației pentru Dezvoltarea Societății Civile, 2002.
5. Nicolae R., Stan V., *Bune practice și instrumente de lucru pentru prevenirea corupției în administrația publică*, Centrul de Resurse Juridice, București, 2015.
6. Radu, L., Gulyas, G., *Corupția în România, o problemă de nerezolvat?* Revista Transilvană de Științe Administrative 2(26)/2010, pp.107-124.
7. Rădulescu Sorin, Banciu Dan, *Sociologia crimei și criminalității*, Ed. Șansa – SRL, București, 1996.
8. Transparency International România, *Ghid anticorupție în justiție pentru cetățeni și oameni de afaceri*, 2006, p. 4
9. Unitatea Centrală pentru Reforma Administrației Publice, *Ghid de bună practică privind prevenirea faptelor de corupție pentru reprezentanții administrației publice locale* în cadrul proiectului Studiu diagnostic privind fenomenul de corupție din administrația publică locală.
10. Legea nr. 115 din 16 octombrie 1996 pentru declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, a unor persoane cu funcții de conducere și de control și a funcționarilor publici.
11. Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare.
12. Legea 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane.

13. OUG 159/2001 pentru prevenirea și combaterea utilizării sistemului financiar-bancar în scopul finanțării de acte de terorism.
14. Legea nr. 544/2001 privind accesul la informațiile de interes public;
15. Legea 466/2002 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 159/2001 pentru prevenirea și combaterea utilizării sistemului financiar-bancar în scopul finanțării de acte de terorism.
16. Legea 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism.
17. Legea nr. 672/2002 privind auditul public intern – republicată cu modificările și completările ulterioare.
18. Legea nr. 52/2003 privind transparența în administrația publică;
19. Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției.
20. Legea nr. 7/2004 privind Codul de conduită a funcționarilor publici republicată.
21. Legea 251/ 2004 privind unele măsuri referitoare la bunurile primite cu titlu gratuit cu prilejul unor acțiuni de protocol în exercitarea mandatului sau a funcției.
22. Legea nr. 393 din 28 septembrie 2004 privind Statutul aleșilor locali;
23. Legea nr. 477/2004 privind Codul de conduită a personalului contractual din autoritățile și instituțiile publice;
24. Legea nr. 571/2004, privind protecția funcționarilor din instituțiile publice care semnalează încălcări ale legii.
25. Legea 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale
26. OUG nr.34/2006 cu modificările și completările ulterioare privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii;
27. HG nr. 925 din 19 iulie 2006 pentru aprobarea normelor de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractelor de achiziție publică;
28. Hotărârea Guvernului nr. 1.344/2007 privind normele de organizare și

funcționare a comisiilor de disciplină, cu modificările și completările ulterioare;

29. Codul Penal Legea nr. 286/2009 cu actualizările ulterioare

30. Legii nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate

31. OUG nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora);

32. Ordinului Președintelui ANFP nr. 1200/2013 privind monitorizarea respectării normelor de conduită de către funcționarii publici și a implementării procedurilor disciplinare;

33. Hotărârea Guvernului nr. 583/2016 privind Strategia Națională Anticorupție (SNA) 2016-2020

